

**VERVANGINGSVRAAG
RISICOREGIO
ALMERE – FLEVOLAND 2011**

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

VERVANGINGSVRAAG RISICOREGIO
ALMERE-FLEVOLAND 2011

- eindrapport -

Heidi van Leenen
Francien Berndsén

Regioplan Beleidsonderzoek
Nieuwezijds Voorburgwal 35
1012 RD Amsterdam
Tel.: +31 (0)20 – 531 53 15
Fax : +31 (0)20 – 626 51 99

Amsterdam, juli 2012
Publicatienr. 2291

© 2012 Regioplan, in opdracht van het Regionaal Platform Almere-Flevoland
Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld.
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Regioplan.
Regioplan aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

INHOUDSOPGAVE

Conclusies	I
1 Inleiding en onderzoeksopzet	1
1.1 Onderzoeksverantwoording en respons	1
2 Toekomstige leerlingen en docenten	5
3 De vervangingsvraag	11
3.1 Leeftijdsopbouw van het docentenkorps	11
3.2 Vervangingsvraag per vak	14
3.3 Aantal te vervangen eerste- en tweedegraads uren per vak	20
3.4 Vervangingsvraag per onderwijstype.....	28
3.5 Vervangingsvraag per gemeente.....	29
Bijlage Vervangingsvraag per gemeente	31

CONCLUSIES

Voor dit onderzoek hebben we de vervangingsvraag als gevolg van vergrijzing bekeken bij scholen die aan het Regionale Platform Almere-Flevoland deelnemen. Hiervoor zijn data uit de IPTO 2011 geanalyseerd. De gegevens hebben betrekking op het personeelsbestand en de leeftijd op 1 oktober 2011.

De belangrijkste conclusies uit het onderzoek zijn de volgende:

- Zeven procent van alle docenten gaat binnen vijf jaar met pensioen; dit staat gelijk aan 113 personen met 97 fte.
- Binnen tien jaar gaat 22 procent van alle docenten met pensioen; dit betreft 353 personen met 309 fte.
- De vervangingsvraag ziet er iets gunstiger uit dan de vorige meting (gebaseerd op personeelsbestand 1 oktober 2009 en leeftijd 1 oktober 2010). Toen moest nog negen procent van het docententeam binnen vijf jaar en 23 procent binnen tien jaar vervangen worden.
- In de regio Almere-Flevoland is de vervangingsvraag (22%) maar iets groter dan het landelijke gemiddelde van twintig procent. Tussen de gemeenten onderling zien we wel grote verschillen. De gemeente Lelystad steekt met gemiddeld 27 procent boven het landelijk gemiddelde. Ook in de gemeente Noordoostpolder ligt dit gemiddelde (23%) hoger dan landelijk. In de gemeente Dronten is de vervangingsvraag gelijk aan het landelijke niveau en Almere (17%) onder het landelijk gemiddelde. Voor alle gemeenten geldt dat de percentages wat minder afwijken van het landelijke gemiddelde dan bij de vorige meting.
- Naast de vervangingsvraag zal Almere-Flevoland door de groei van het aantal leerlingen ook te maken krijgen met een uitbreidingsvraag. Het aantal toekomstige vo-leerlingen stijgt in Almere-Flevoland tot 2016 naar verwachting met acht procent. Hierna daalt het leerlingenaantal licht, maar in 2021 is het leerlingenaantal naar prognose nog steeds vier procent hoger dan in 2012. In Lelystad vindt de grootste groei plaats: daar zijn over tien jaar twaalf procent meer leerlingen dan nu. In Almere groeit het aantal leerlingen de komende jaren met zeven procent. In Dronten en de Noordoostpolder daalt het aantal leerlingen daarentegen met respectievelijk elf en zeven procent in 2021 (ten opzichte van 2012).
- Docenten tussen de 30 en 55 jaar geven, net als bij de vorige meting, gemiddeld dertien klokuren les. Docenten onder de 30 en boven de 55 geven iets minder uur les, namelijk respectievelijk 12,3 en 11,8 uur. Doordat oudere docenten minder uren draaien dan jongere docenten heeft de uitstroom van gepensioneerde docenten iets minder impact op de vervangingsvraag. Dit is echter niet genoeg om de volledige vervangingsvraag op te vangen.
- Net als bij de vorige meting moeten binnen tien jaar het grootste aantal klokuren worden opgevangen bij de vakken Nederlands en Wiskunde. Bij Nederlands gaat het om 573 klokuren en bij Wiskunde om 537 klokuren.

Dit is respectievelijk tien en twee procent minder klokuren dan bij de vorige meting. Bij gemiddeld 12,6 klokuren les per docent komt dit overeen met ongeveer 45 docenten Nederlands en 43 docenten Wiskunde. Voor Engels moeten 375 klokuren worden vervangen, wat overeenkomt met dertig docenten. Dit is vijf procent minder klokuren dan bij de vorige meting.

- Er zijn ook vakken waar het absolute aantal te vervangen lessen relatief klein is, maar waar wel een groot percentage van het docentenkorps de komende jaren uitstroomt. Waren bij de vorige meting NASK en Klassieke talen/KCV nog de vakken waarbij veel docenten binnen vijf jaar met pensioen gingen, nu gaat met name bij Techniek (23%) en Scheikunde (16%) een groot deel van de docenten met pensioen. Maar ook bij Handvaardigheid, Natuurkunde, Techniek vmbo/pro, Biologie, Klassieke talen/KCV en Duits gaat binnen vijf jaar meer dan tien procent van de docenten met pensioen.
- Op langere termijn, binnen tien jaar, moet minstens veertig procent van de uren voor Handvaardigheid en minstens twintig procent van de uren voor NASK, Nederlands en Zorg en welzijn worden vervangen. Bij de vorige meting gold voor een groter aantal vakken dat minstens dertig procent van de uren vervangen moest worden.
- Op gemeenteniveau zien we dat een aantal vakken eruit springen, bij deze vakken moet meer dan de helft van de uren binnen tien jaar vervangen worden. In Lelystad geldt dit voor de vakken Management en organisatie en Natuurkunde en in Almere voor het vak Handvaardigheid. Bij Dronten gaat het om het vak Verzorging en bij de Noordoostpolder om Uiterlijke verzorging en Godsdienst. Bij de twee laatst genoemde gemeenten gaat het echter maar om een aantal scholen en relatief weinig uren.
- Bij de meeste vakken is het aantal binnen vijf of tien jaar te vervangen tweedegraads uren veel groter dan het aantal te vervangen eerstegraads uren (in absolute zin). Bij Scheikunde, Natuurkunde en Klassieke talen/KCV blijkt de vervangingsvraag juist wel vooral in het eerstegraads gebied te spelen.
- Kijkende naar de relatieve vervangingsvraag, zien we in het eerstegraads gebied vooral een gat ontstaan bij Natuurkunde en Scheikunde en in het tweedegraads gebied bij Techniek en Handvaardigheid. Bij de vorige meting speelde dit nog vooral bij Nederlands in het eerstegraads gebied en bij NASK en Techniek vmbo/pro in het tweedegraads gebied.
- Op korte termijn (binnen vijf jaar) moeten in Lelystad meer dan zestig procent van de eerstegraads uren Natuurkunde en Biologie en vijftig procent van de uren Scheikunde vervangen worden. Bij de vorige meting waren er meerdere vakken in Lelystad waarbij meer dan zestig procent van de uren vervangen moest worden.
- Het aantal ingeschreven en afstuderende studenten aan lerarenopleidingen aan hogescholen en universiteiten in de omgeving van de regio Almere-Flevoland sluit niet voor alle vakken aan bij de vervangingsvraag. Voor lichamelijke opvoeding worden veel docenten opgeleid, terwijl de vervangingsvraag bij dit vak beperkt is. Aan de andere kant volgen weinig studenten de opleiding voor eerstegraads docent Scheikunde,

Natuurkunde, Duits of Biologie. In het tweedegraads gebied worden ook relatief weinig docenten opgeleid voor Techniek, terwijl juist bij dit vak binnen vijf à tien jaar gaten in de bezetting zullen ontstaan.

- Net als bij de vorige meting, zullen vooral docenten in de bovenbouw van havo en vwo op korte en langere termijn vervangen moeten worden. Binnen vijf jaar moet acht procent van de uren van deze docenten worden vervangen; binnen tien jaar een kwart.

Al met al kunnen we zeggen dat de vervangingsvraag voor regio Almere-Flevoland iets minder groot is dan in vergelijking met de vorige meting. Een klein deel van de te verwachten problemen lijkt nu voorkomen. We kijken nu echter wel weer iets verder vooruit in de toekomst in vergelijking tot de vorige meting. We zien dat bij sommige vakken een groot percentage en aantal uren op korte en langere termijn vervangen moeten worden. Door een verwachte stijging van het leerlingenaantal in Lelystad en Almere, krijgen deze gemeenten naast een vervangingsvraag ook te maken met een uitbreidingsvraag.

1 INLEIDING EN ONDERZOEKSOPZET

In 2011 heeft Regioplan voor het Regionaal Platform Almere-Flevoland de vervangingsvraag binnen het voortgezet onderwijs als gevolg van vergrijzing in kaart gebracht. Dit jaar heeft het Platform ons opnieuw gevraagd om de vervangingsvraag in de risicoregio Almere-Flevoland te onderzoeken.¹ We gaan dit onderzoek baseren op gegevens van twee jaar later ten opzichte van het eerste onderzoek, namelijk de gegevens van 1 oktober 2011. We kijken niet alleen naar het aantal docenten dat uitstroomt door pensionering, maar ook naar de kenmerken van docenten zoals gegeven vakken, graad, schooltypen en gemeenten. Met dit gedetailleerde overzicht van de vervangingsvraag de komende tien jaar kan het Platform en de scholen gericht actie ondernemen op te verwachten tekorten in het docententeam.

In dit hoofdstuk gaan we in op de onderzoeksopzet. In hoofdstuk 2 schetsen we de achtergrond waartegen de vervangingsvraag zich afspeelt: hoe groot is het toekomstige aantal leerlingen en hoeveel nieuwe docenten treden tot de arbeidsmarkt toe? We presenteren de resultaten van dit onderzoek in hoofdstuk 3. Tenslotte, zijn in de bijlage de resultaten nog verder uitgesplitst voor de verschillende gemeenten die onder de regio Almere-Flevoland vallen.

1.1 Onderzoeksverantwoording en respons

We hebben het personeelsbestand van de aan het platform deelnemende scholen geïnventariseerd om de vervangingsvraag te onderzoeken. De IPTO (Integrale PersoneelsTellingen Onderwijs) was de belangrijkste bron voor de gegevens. Het overgrote deel van de scholen in het voortgezet onderwijs is verplicht deze gegevens aan te leveren. Enkele scholen, zelfstandige praktijkscholen en vmbo's onder mbo-bestuur, hoeven niet deel te nemen aan de IPTO. Deze scholen hebben echter wel deelgenomen aan het onderzoek en hebben zelf de gegevens over docenten aangeleverd.

Peildatum

De peildatum van de meest recente beschikbare jaargang van de IPTO is 1 oktober 2011. Gegevens over de docenten die scholen in dienst hebben, hun contractgrootte en gegeven vakken stammen uit week 40 van 2011.

¹ Het onderzoek richt zich uitsluitend op de vervangingsvraag die het gevolg is van de vergrijzing. Dit is uiteraard niet de volledige uitstroom: er zijn ook docenten die vervangen moeten worden omdat ze een baan bij een school in een andere regio accepteren of omdat ze buiten het onderwijs gaan werken. Deze, overigens beperkte, uitstroom is niet in dit onderzoek betrokken.

Leeftijd

De leeftijd in deze rapportage is de leeftijd van docenten op 1 oktober 2011, bij aanvang van schooljaar 2011/2012.

Respons

In tabel 1.1 staat een overzicht van de scholen die deelgenomen hebben en waarop de resultaten van dit onderzoek betrekking hebben. Het gaat om dertien brinnummers die betrekking hebben op 22 scholen/vestigingen.

Tabel 1.1 Overzicht van deelnemende scholen

Brin	Naam	Gemeente
00ZO	ISG Arcus	Lelystad
01FP	Het Baken - Bakenpoort	Almere
01FP	Het Baken - Park Lyceum	Almere
01FP	Het Baken - Stad College	Almere
01FP	Het Baken - Trinitas Lyceum	Almere
01XN*	Almere college - Educalaan	Dronten
01XN*	Almere college - PRO	Dronten
02JG	Emelwerda College	Noordoostpolder
16AW	Openbare SGM Echnaton	Almere
16AW	Openbare SGM Helen Parkhurst	Almere
17DN	Arte College	Almere
17DN	SGM De Meergronden	Almere
17JI	PRO Almere - Bachweg	Almere
18DQ	SGM Lelystad	Lelystad
18GC	SGM De Rietlanden	Lelystad
20CR	Zuyderzee College	Noordoostpolder
24RW	Oostvaarders College	Almere
24RW	Buitenhout College (BHC)	Almere
24RW	Montessori Lyceum Flevoland (MLF)	Almere
27VD	Groenhorst College Almere	Almere
28BU	PRO Almere - Koningsbeltstraat	Almere
28BU	PRO Almere - Tom Poesstraat	Almere

* De vestiging Kampen is buiten beschouwing gelaten, omdat deze buiten de regio Almere-Flevoland ligt.

Keuzes

Bij de analyse zijn de volgende keuzes gemaakt:

- Mentoruren, counselinguren en vervangingsuren (vakken waarvoor één uur per week of minder gegeven wordt) zijn buiten beschouwing gelaten.
- Gedetacheerde docenten, uitzendkrachten en stagiaires zijn buiten beschouwing gelaten, omdat dit tijdelijk personeel betreft. Ook onderwijs ondersteunend personeel is buiten beschouwing gelaten.
- Bij analyses over vakken is het aantal **klokuren** de analyse-eenheid. Deze resultaten zijn uitgedrukt in het aantal gegeven klokuren. Een resultaat is dan bijvoorbeeld: van alle uren scheikunde die per week gegeven worden, wordt vijf procent door docenten jonger dan dertig gegeven. Door deze

weging worden verschillen tussen docenten in contractgrootte en onderwijsbelasting opgeheven.

- We gaan uit van pensionering op 65-jarige leeftijd.

Leerling- en bevolkingsprognoses

Zover mogelijk hebben we in hoofdstuk 2 gebruikgemaakt van de meest recente cijfers. De leerlingenprognoses zijn gebaseerd op oudere prognoses, waarbij echter wel het peiljaar 2012 is genomen. De bevolkingsprognoses en de aantallen ingeschreven en gediplomeerde studenten aan de lerarenopleidingen hebben wel betrekking op de meest recent beschikbare prognoses en cijfers.

2 TOEKOMSTIGE LEERLINGEN EN DOCENTEN

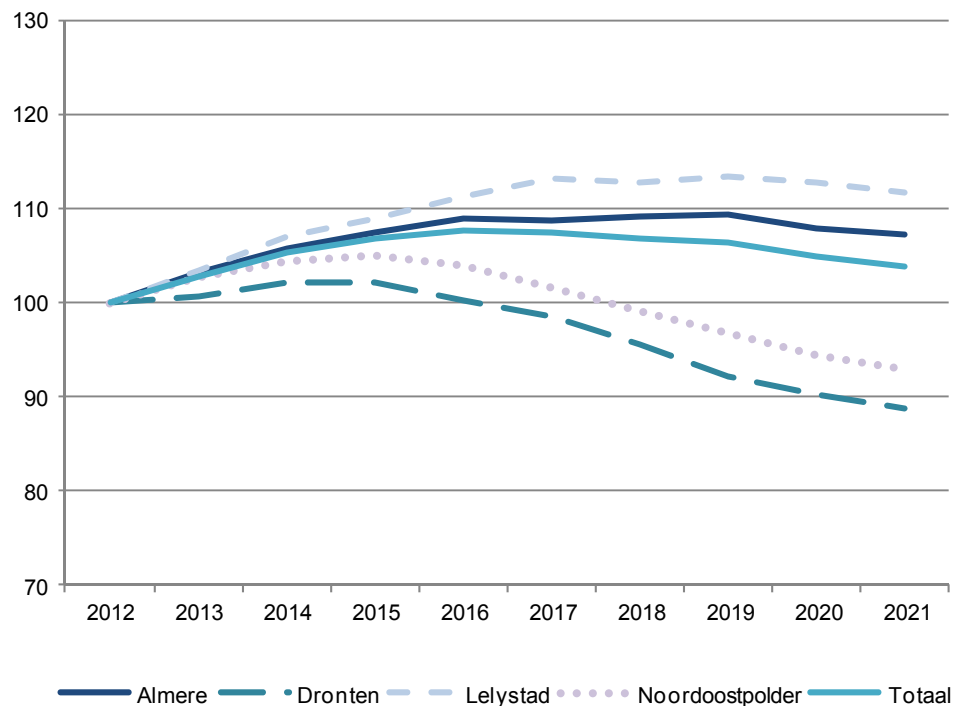
In figuur 2.1 presenteren we een prognose van het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs voor de regio Almere-Flevoland en de gemeenten daarbinnen (exclusief Urk en Zeewolde).¹ Bij deze prognose is gebruik gemaakt van dezelfde cijfers als bij het eerste onderzoek. We hebben nu echter als peiljaar het jaar 2012 genomen.

Uit de leerling- en bevolkingsprognoses blijkt het volgende:

- Tot 2016 neemt het aantal leerlingen in de regio Almere-Flevoland toe met zo'n acht procent ten opzichte van 2012. Daarna daalt het leerlingenaantal licht. In 2021 is de prognose van het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs echter nog steeds vier procent hoger dan in 2012.
- Tussen de vier gemeenten zijn duidelijke verschillen te zien. In de gemeente Lelystad is de groei het sterkst. Het aantal leerlingen neemt tot 2017 toe met dertien procent (ten opzichte van 2012). Daarna blijft het leerlingenaantal redelijk stabiel.
- In de gemeente Almere zien we ook een groei van het aantal leerlingen. Ten opzichte van 2012 neemt het aantal leerlingen tot 2016 toe met negen procent. Daarna blijft het aantal een aantal jaar stabiel en neemt het na 2020 weer iets af.
- In Dronten en de Noordoostpolder zien we daarentegen een krimp van het aantal leerlingen. In Dronten is deze krimp het sterkst. Na een lichte toename in de eerste jaren, is het leerlingenaantal in 2016 weer op hetzelfde niveau als in 2012. Hierna krimpt het leerlingenaantal met elf procent ten opzichte van 2012. In de Noordoostpolder neemt het aantal leerlingen ook in de eerste jaren nog toe, maar neemt het daarna af met zeven procent ten opzichte van 2012.

¹ De vervangingsvraag in dit rapport betreft scholen in de gemeenten Almere, Dronten, Lelystad en de Noordoostpolder. Zeewolde en Urk zijn buiten beschouwing gelaten en laten we daarom bij de leerlingprognoses ook buiten beschouwing.

Figuur 2.1 Prognose aantal leerlingen vo (12-18 jaar) in regio Almere-Flevoland (RPA-regio) en gemeenten, geïndexeerd op 2012.

Bron: ResearchNed (op basis van PEARL-gegevens)

De figuren 2.2 en 2.3 schetsen de bevolkingsprognoses voor respectievelijk het aantal 10-14-jarigen en 15-19-jarigen. Deze prognoses zijn gebaseerd op de meest recente inzichten.²

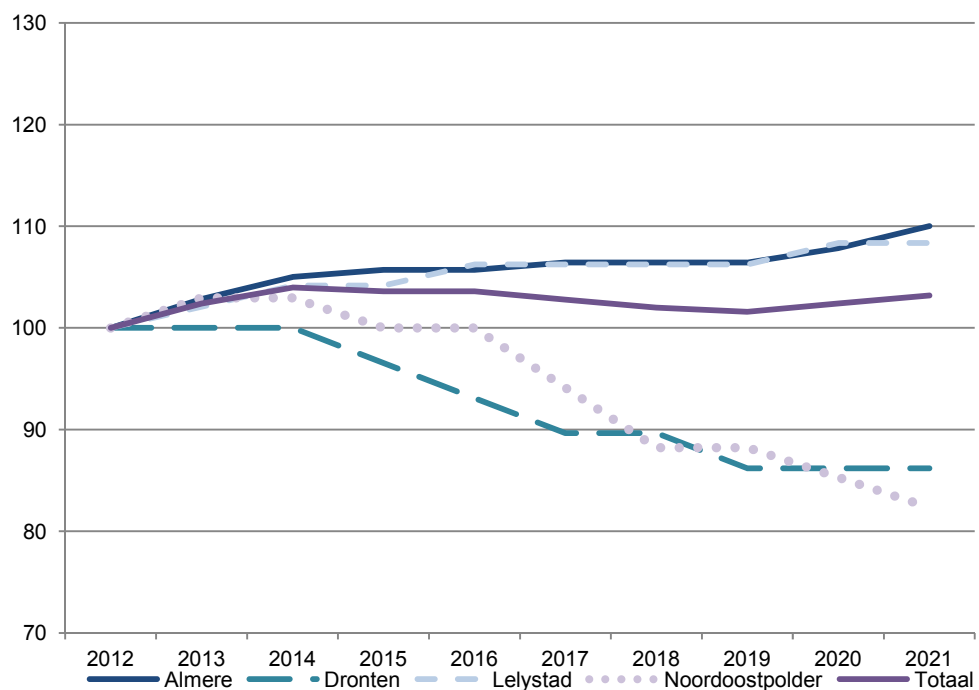
- De groei van het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs lijkt vooral te worden veroorzaakt door een toename van het aantal 15- tot 19-jarigen. Dat aantal stijgt harder dan het aantal 10- tot 14-jarigen. Ten opzichte van 2012 neemt het aantal 15- tot 19-jarigen tot 2021 toe met zestien procent.
- Het aantal 10- tot 14-jarigen schommelt de komende jaren met een maximumstijging van vier procent (ten opzichte van 2012). In 2021 zijn er drie procent meer 10- tot 14-jarigen dan in 2012.
- Bij de groep 10- tot 14-jarigen zien we grote verschillen tussen de gemeenten Almere en Lelystad aan de ene kant en Dronten en de Noordoostpolder aan de andere kant. In Lelystad en Almere groeit de groep 10- tot 14-jarigen flink. In Almere zijn in 2021 tien procent meer 10- tot 14-jarigen dan in 2012 en in Lelystad acht procent meer.
- In Dronten neemt het aantal 10- tot 14-jarigen echter flink af. Hier zijn in 2021 veertien procent minder 10- tot 14-jarigen dan in 2012. Na een lichte stijging in de eerste twee jaar in de Noordoostpolder daalt dit percentage 10- tot 14-jarigen met wel achttien procent in 2021.

² De cijfers zijn voor het laatst bijgesteld op 12 oktober 2011.

- Het aantal 15- tot 19-jarigen neemt in de gemeenten Almere en Lelystad toe tot respectievelijk 22 en 18 procent in 2021 (ten opzichte van 2012).
- In de Noordoostpolder stijgt het aantal 15- tot 19-jarigen tot 2019. Hierna neemt het aantal af, maar het is dan nog steeds drie procent meer dan in 2012.
- Het aantal 15- tot 19-jarigen neemt in Dronten af tot 2013, waarna een stijging waar te nemen is. Vanaf 2018 daalt het percentage 15- tot 19-jarigen echter weer totdat het in 2021 op hetzelfde niveau is als in 2012.

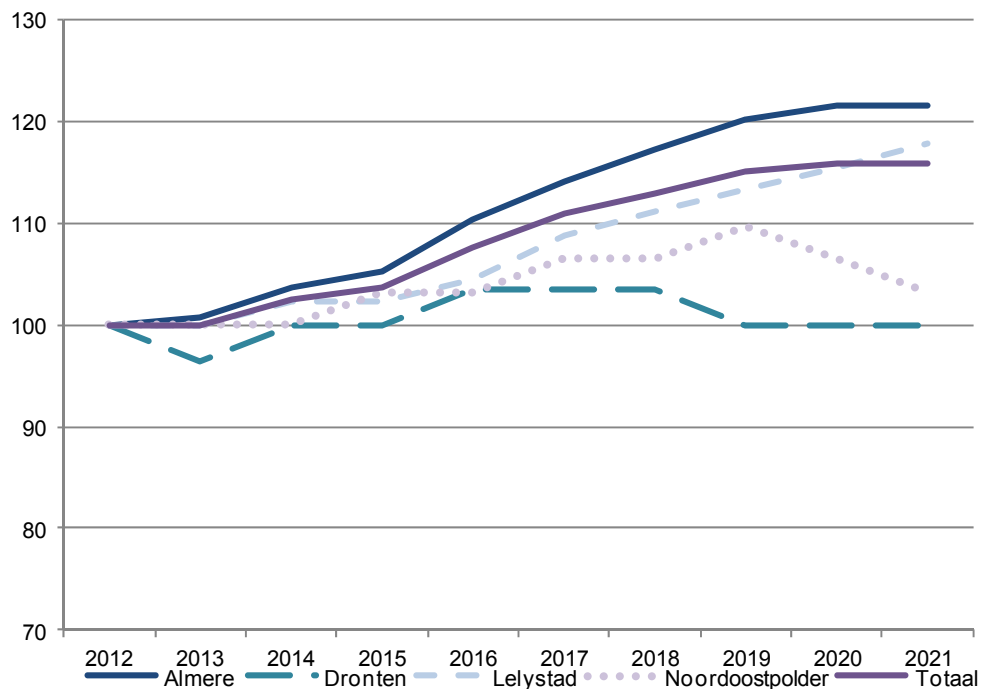
In het volgende hoofdstuk zullen we zien dat er de komende jaren een vervangingsvraag zal ontstaan. Door de groei van het aantal leerlingen zal Almere-Flevoland naast deze vervangingsvraag te maken krijgen met een uitbreidingsvraag (in Almere en Lelystad).

Figuur 2.2 Prognose aantal 10- tot 14-jarigen in de regio Almere-Flevoland en gemeenten, geïndexeerd op 2012.

Bron: CBS Statline (PEARL-gegevens)

Figuur 2.3 Prognose aantal 15- tot 19-jarigen in de regio Almere-Flevoland en gemeenten, geïndexeerd op 2012.

Bron: CBS Statline (PEARL-gegevens)

In tabel 2.1 staat een overzicht van het aantal ingeschreven studenten en diploma's van lerarenopleidingen in de omgeving van de regio Almere-Flevoland.³ Dit betreft het aantal studenten en gediplomeerden in een brede regio rondom Flevoland: niet alle studenten zullen dus in de regio gaan werken. We hebben hierbij gebruikgemaakt van de meest recente gegevens, namelijk de inschrijvingen van 2011 en de gediplomeerden van 2010. In het volgende hoofdstuk zien we dat het aanbod aan toekomstige docenten niet helemaal goed aansluit bij de vervangingsvraag:

- Voor lichamelijke opvoeding worden veel docenten opgeleid, terwijl de vervangingsvraag bij dit vak beperkt is. Dit geldt in mindere mate ook voor geschiedenis.
- Bij een aantal vakken is het aantal eerstegraads docenten dat wordt opgeleid relatief klein, terwijl er daar een tamelijk grote vervangingsvraag in het eerstegraads gebied te zien is. Dit betreft met name Scheikunde, Natuurkunde, Duits en Biologie.

³ Dit betreft het aantal studenten aan de lerarenopleidingen van de Universiteit Utrecht, Universiteit Groningen, Universiteit van Amsterdam en de Vrije Universiteit. De hogescholen zijn: Hogeschool van Amsterdam, Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, Hogeschool InHolland, Artez Hogeschool voor de Kunsten, Chr. Hogeschool Ede, Chr. Hogeschool Windesheim, Hogeschool Utrecht, Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, Hanze Hogeschool Groningen, Noordelijke Hogeschool Leeuwarden en de Stoas Hogeschool.

- In het tweedegraads gebied worden ook relatief weinig docenten opgeleid voor Techniek. Bij dit vak valt binnen nu en tien jaar echter een relatief groot gat.

Tabel 2.1 Aantal ingeschreven studenten en aantal diploma's aan universitaire en hbo-lerarenopleidingen in de omgeving van regio Almere-Flevoland

Vak	Ingeschreven studenten (2011)		Aantal diploma's (2010)	
	1e graad	2e graad	1e graad	2e graad
Aardrijkskunde	160	552	37	70
Biologie	158	701	60	89
Bouwkunde	-	168	-	48
Duits	152	381	31	45
Economie	199	901	63	152
Engels	240	2109	74	160
Filosofie	25	-	16	-
Frans	120	426	33	53
Geschiedenis	220	1655	72	143
Godsdienst	34	204	15	42
Grieks/Latijn	31	-	27	-
Kunstvakken, beeldende vorming	35	1652	15	404
Lichamelijke opvoeding	2369	-	416	-
Maatschappijleer	91	339	49	43
Muziek	1	308	-	60
Natuurkunde	130	340	40	71
Nederlands	276	1272	87	137
Scheikunde	29	304	22	44
Spaans	20	-	12	-
Techniek	-	484	-	88
Wiskunde	237	1092	62	112
Bèta vakken	70	39	36	9
Groen onderwijs	-	657	-	111
Overig	140	2021	36	490
Totaal	4737	15605	1203	2371

Eerstegraads studenten volgen een universitaire lerarenopleiding of hbo-opleiding voor eerstegraads leraar. Tweedegraads studenten volgen een hbo-opleiding voor tweedegraads leraar.
Bron: CAOP Research.

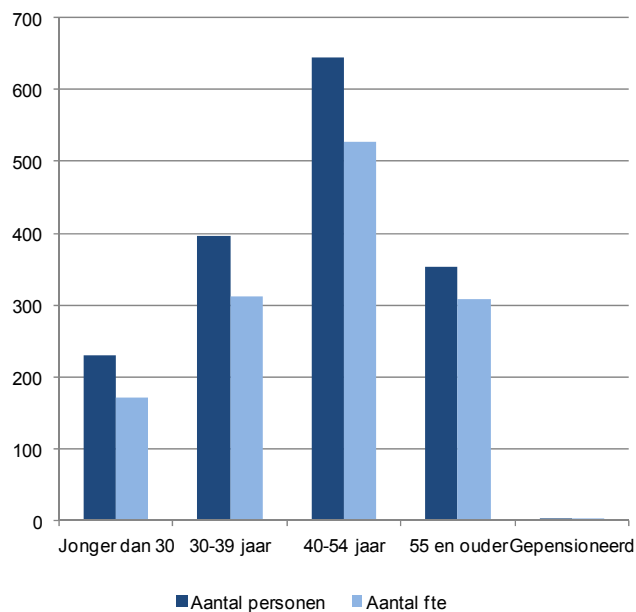
3 DE VERVANGINGSVRAAG

3.1 Leeftijdsofbouw van het docentenkorps

In figuur 3.1 is de leeftijdsverdeling van docenten weergegeven. In figuur 3.2 laten we een gedetailleerde leeftijdsverdeling van docenten van 55 jaar en ouder zien (leeftijd op 1 oktober 2011). De volledige verdeling van alle leeftijden is te zien in tabel 3.1. De belangrijkste conclusies zijn:

- 22 procent van alle docenten is 55 jaar of ouder; dit betekent dat binnen tien jaar minimaal 353 personen met 309 fte met pensioen gaan. Bij de vorige meting¹ lag dit percentage maar een fractie hoger, namelijk op 23 procent. In 2010 lag het landelijk gemiddelde van de docenten in het voortgezet onderwijs van 55 jaar of ouder op twintig procent.² Het aandeel in Almere-Flevoland ligt dus iets hoger.
- Binnen vijf jaar gaat ongeveer zeven procent van de formatie, oftewel 97 fte, met pensioen. Dit is twee procentpunt minder dan bij de vorige meting. Op 1 oktober 2011 blijkt dat één fte van de formatie van 2011 inmiddels met pensioen is gegaan.³

Figuur 3.1 Leeftijdsverdeling van docenten: aantal personen en aantal fte; personeelsbestand en leeftijd op 1 oktober 2011

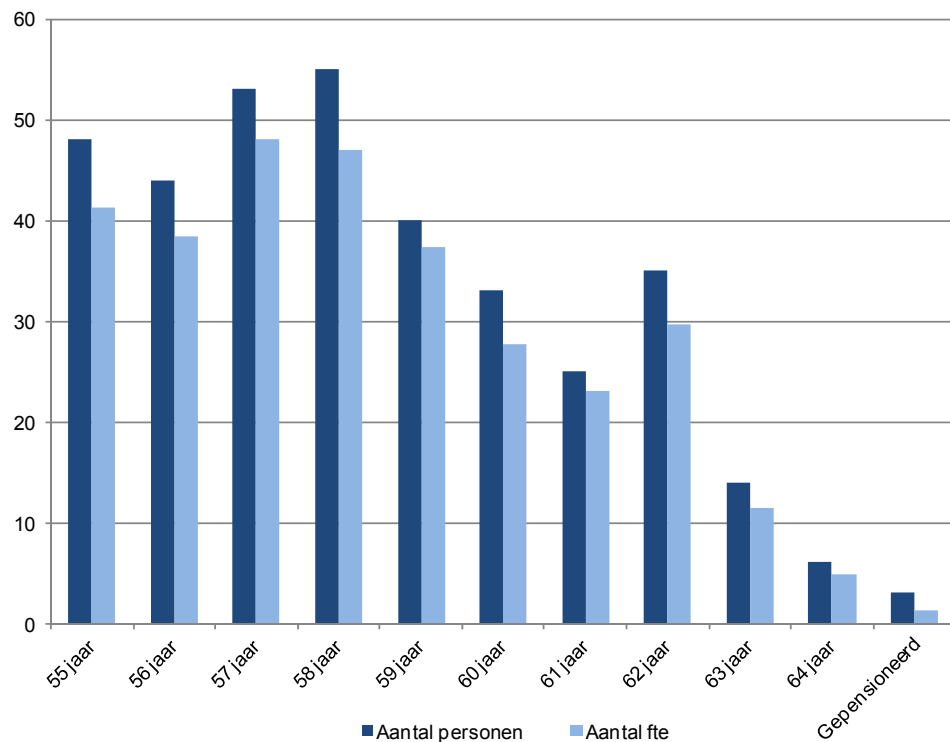

¹ Deze meting was gebaseerd op gebaseerd op het personeelsbestand van 1 oktober 2009 en de leeftijd op 1 oktober 2010.

² Stamos.nl.

³ Dit betreft het personeel op 1 oktober 2011, peildatum van de IPTO. We gaan daarbij uit van een pensioenleeftijd van 65 jaar. Dit is een conservatief uitgangspunt: in 2010 lag de gemiddelde pensioenleeftijd van docenten in het vo op 63,1 jaar (bron: stamos.nl).

Figuur 3.2 Leeftijdsverdeling van docenten van 55 jaar en ouder: aantal personen en aantal fte; personeelsbestand en leeftijd op 1 oktober 2011

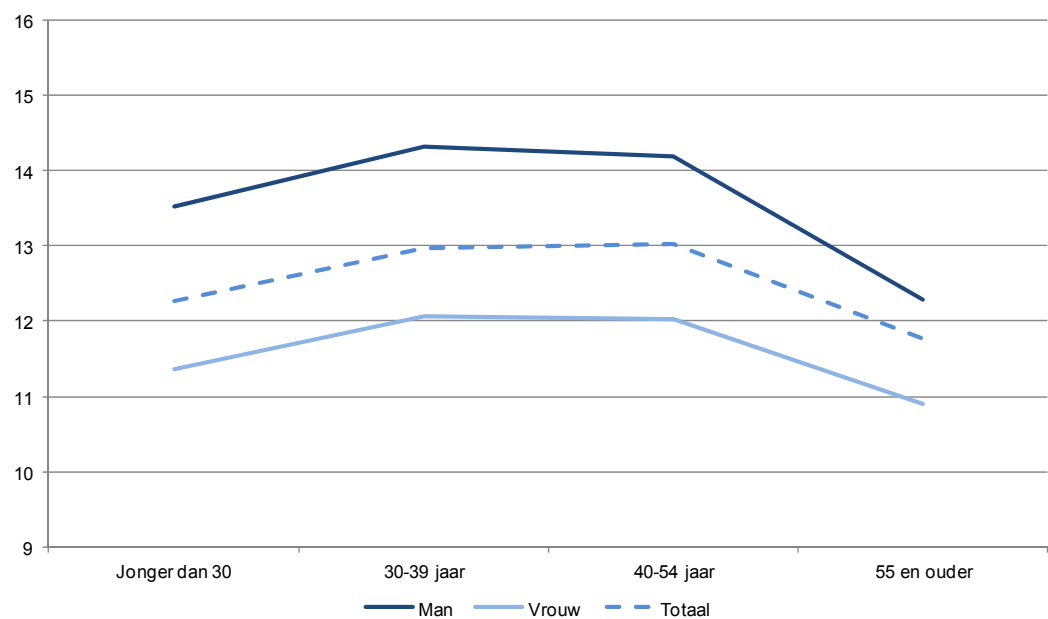

Tabel 3.1 Aantal personen, fte en gemiddelde deeltijdfactor naar leeftijd; personeelsbestand en leeftijd op 1 oktober 2011

Leeftijdsklasse	Aantal lesgevendenden				Gemiddelde	Kalenderjaar pensionering (als pensioenleeftijd is 65)
	Aantal personen		Aantal fte			
	N	%	N	%		
Jonger dan 30	230	14%	171	13%	0,75	
30-39 jaar	396	24%	313	24%	0,80	
40-54 jaar	644	40%	528	40%	0,82	
55 en ouder	353	22%	309	23%	0,88	<i>t/m 2022</i>
- 55 jaar	48	3%	41	3%	0,86	<i>2021</i>
- 56 jaar	44	3%	38	3%	0,87	<i>2020</i>
- 57 jaar	53	3%	48	4%	0,91	<i>2019</i>
- 58 jaar	55	3%	47	4%	0,87	<i>2018</i>
- 59 jaar	40	2%	37	3%	0,93	<i>2017</i>
- 60 jaar	33	2%	28	2%	0,87	<i>2016</i>
- 61 jaar	25	2%	23	2%	0,92	<i>2015</i>
- 62 jaar	35	2%	30	2%	0,87	<i>2014</i>
- 63 jaar	14	1%	12	1%	0,82	<i>2013</i>
- 64 jaar	6	0%	5	0%	0,80	<i>2012</i>
Gepensioneerd	3	0%	1	0%	0,42	<i>2011</i>
Totaal	1626	100%	1322	100%	0,82	

Oudere docenten geven minder uren les dan docenten die tussen de 30 en 55 jaar oud zijn (figuur 3.3 en tabel 3.2). De uitstroom van oudere docenten zal hierdoor mogelijk een minder grote impact hebben dan in eerste instantie gedacht. 55-plussers geven gemiddeld bijna twaalf uur les, andere leeftijdsgroepen dertien uur. Het feit dat oudere docenten minder uren lesgeven, wordt mogelijk verklaard doordat zij meer overige activiteiten (niet-lesgebonden activiteiten) doen, zoals coördinatie of gebruikmaken van de BAPO-regeling. Bij de vorige meting gaven docenten onder de dertig nog gemiddeld ongeveer evenveel les als docenten tot 55 jaar. Nu geven zij gemiddeld iets minder uren les, namelijk iets meer dan twaalf uur. Dat zij iets minder les geven dan docenten tussen de 30 en 55 jaar, is waarschijnlijk te verklaren doordat docenten in hun eerste lesjaar een reductie van twintig procent van hun lestaak moeten krijgen, om zo hun werkdruk te verlagen.⁴

Figuur 3.3 Gemiddeld aantal klokuren naar leeftijdsgroep, voor alle docenten en voor mannen en vrouwen; personeelsbestand en leeftijd op 1 oktober 2011

⁴ VO-raad & onderwijsbonden, Nota van wijziging cao vo 2008-2010.

Tabel 3.2 Gemiddeld aantal lesuren naar geslacht en leeftijd. Lesuren in klokuren; personeelsbestand en leeftijd op 1 oktober 2011

Leeftijdsklasse	Gemiddeld aantal klokuren		
	Man	Vrouw	Totaal
Jonger dan 30	13,5	11,4	12,3
30-39 jaar	14,3	12,1	13,0
40-54 jaar	14,2	12,0	13,0
55 jaar en ouder	12,3	10,9	11,8
- 55 jaar	13,1	9,4	11,4
- 56 jaar	14,1	11,2	12,8
- 57 jaar	12,8	11,7	12,4
- 58 jaar	11,7	11,0	11,4
- 59 jaar	11,8	10,9	11,4
- 60 jaar	12,6	11,9	12,4
- 61 jaar	11,7	12,6	12,0
- 62 jaar	11,1	10,4	11,0
- 63 jaar	9,9	7,8	9,1
- 64 jaar	13,4	13,8	13,5
Gepensioneerd	-	6,3	6,3
Totaal	13,6	11,7	12,6

3.2 Vervangingsvraag per vak

De vraag is bij welke vakken de meeste uren moeten worden vervangen. In deze paragraaf komen de absolute en de relatieve vervangingsvraag per vak aan bod. De absolute vervangingsvraag is het *aantal* te vervangen uren. De relatieve vervangingsvraag verwijst naar het *aandeel* van de uren dat per vak vervangen moet worden.

Figuur 3.4 geeft een beeld van het aantal klokuren per vak dat op korte termijn (tot 2016) en langere termijn (tussen 2016 en 2021) vervangen moet worden.⁵ Dit is de *absolute* vervangingsvraag. De vakken zijn gesorteerd op het totaal aantal uur dat dit vak wordt gegeven (van hoog naar laag).

De leeftijdsverdeling van de 25 meest gegeven vakken van de docenten wordt weergegeven in figuur 3.5. Dit is de *relatieve* vervangingsvraag. De resultaten zijn uitgedrukt in het aantal gegeven klokuren. Bijvoorbeeld: van alle klokuren Economie die per week worden gegeven, wordt veertien procent door docenten jonger dan dertig jaar gegeven. Door deze weging worden verschillen tussen docenten in contractgrootte en onderwijsbelasting opgeheven. De vakken zijn gesorteerd op het aandeel 60-plussers (van hoog naar laag).

De belangrijkste conclusies:

- Het grootste aantal uren dat op korte termijn (binnen 5 jaar) vervangen moet worden, is te zien bij Nederlands (bijna 150 klokuren) en Wiskunde (meer dan 140 klokuren). Op langere termijn (tussen 2016 en 2021) moeten daarnaast bij Nederlands ruim vierhonderd uren worden vervangen

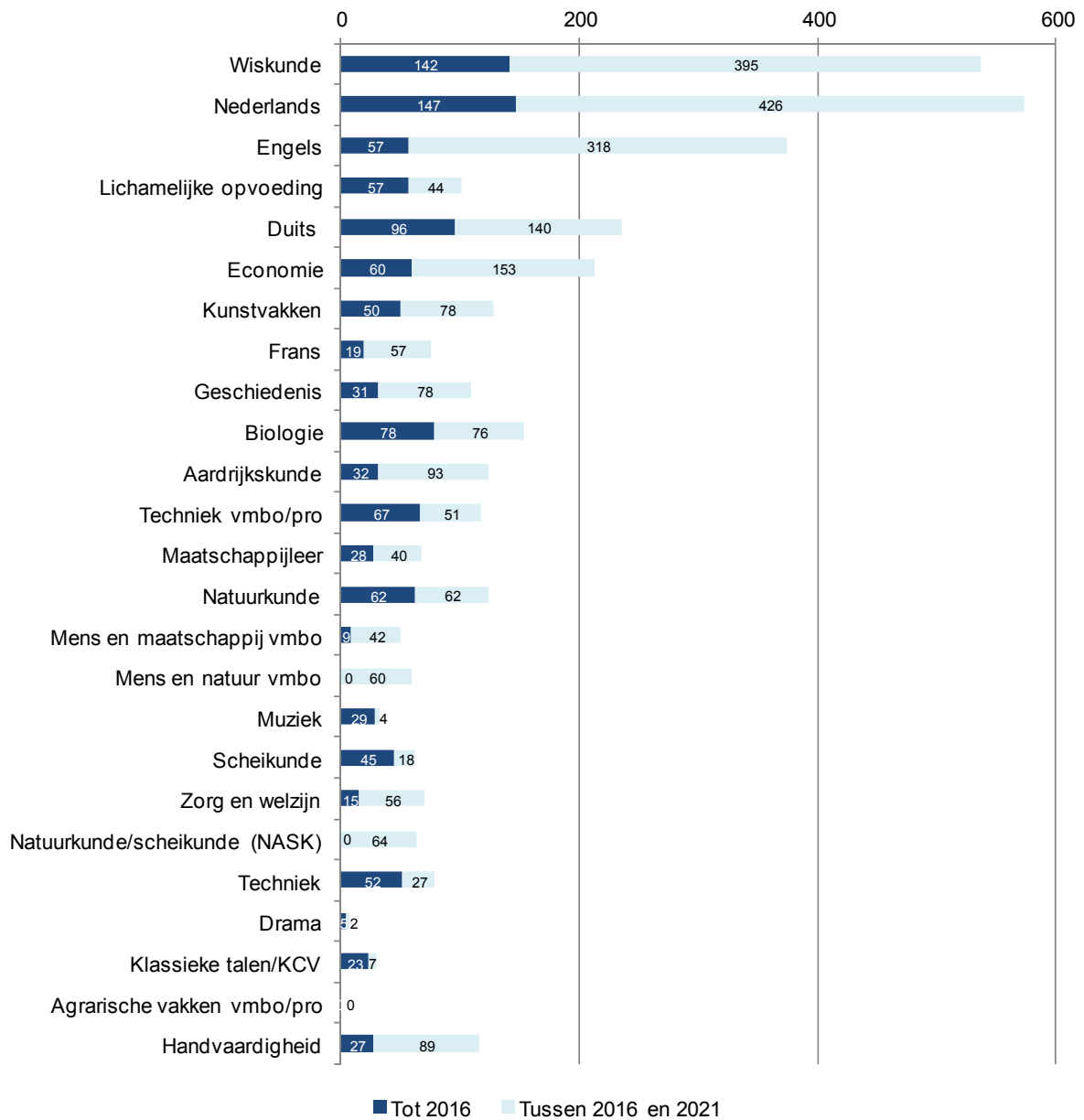
⁵ Lesuren zijn omgerekend naar klokuren.

en bij Wiskunde nog bijna vierhonderd. Voor beide vakken hoeven nu iets minder klokuren vervangen te worden dan bij de vorige meting. Bij Nederlands gaat het om tien procent minder klokuren en bij Wiskunde om twee procent minder.

- Ook Engels kent een grote absolute vervangingsvraag, zij het kleiner dan die voor Nederlands en Wiskunde. Binnen tien jaar moeten 375 uren Engels worden vervangen, wat vijf procent minder is dan het aantal uren dat bij de vorige meting gold.
- Als we kijken naar het *aandeel* van de uren dat op korte en langere termijn vervangen moet worden (de relatieve vervangingsvraag), komt een ander beeld naar voren. Binnen vijf jaar gaat met name bij Techniek (23%) en Scheikunde (16%) een groot deel van de docenten met pensioen. Bij de vorige meting waren het vak NASK en Klassieke talen/KCV de vakken waarbij de meeste docenten binnen vijf jaar met pensioen gingen. Verder gaat ook bij de vakken Handvaardigheid, Natuurkunde, Techniek vmbo/pro, Biologie, Klassieke talen/KCV en Duits binnen vijf jaar meer dan tien procent van de docenten met pensioen.⁶
- Bij de vorige meting zagen we op langere termijn bij meerdere vakken dat minstens dertig procent van de uren vervangen moest worden. Nu zien we op langere termijn (binnen tien jaar) vooral bij het vak Handvaardigheid een relatief groot gat in de bezetting. Hierbij gaat tussen 2016 en 2021 43 procent van de docenten met pensioen. Bij NASK, Nederlands en Zorg en welzijn moet binnen tien jaar minstens twintig procent van de uren worden vervangen.
- Bij enkele vakken is het percentage uren dat vervangen moet worden binnen vijf jaar beperkt, maar veel groter binnen tien jaar. Bij deze vakken geven dus veel docenten in de leeftijd van 55 tot 59 jaar les. Naast bovengenoemde vakken betreft dit Mens en natuur vmbo, Economie en Aardrijkskunde.

⁶ De categorie Techniek vmb/pro is een verzameling van diverse techniekvakken die in het vmbo en het praktijkonderwijs worden gegeven: Bouwbreed, Consumptieve techniek, Elektrotechniek, Grafische techniek, Instalektro, Mechanische techniek, (Motor)voertuigentechniek, Metalektro, Mens en techniek, Technologie, Installatietechniek, Metaaltechniek en Bouwtechniek. De categorie Techniek verwijst naar het vak dat in de eerste twee klassen van het vo wordt gegeven (in de voormalige basisvorming).

Figuur 3.4 Aantal te vervangen klokuren binnen vijf en tien jaar⁷; personeelsbestand en leeftijd op 1 oktober 2011

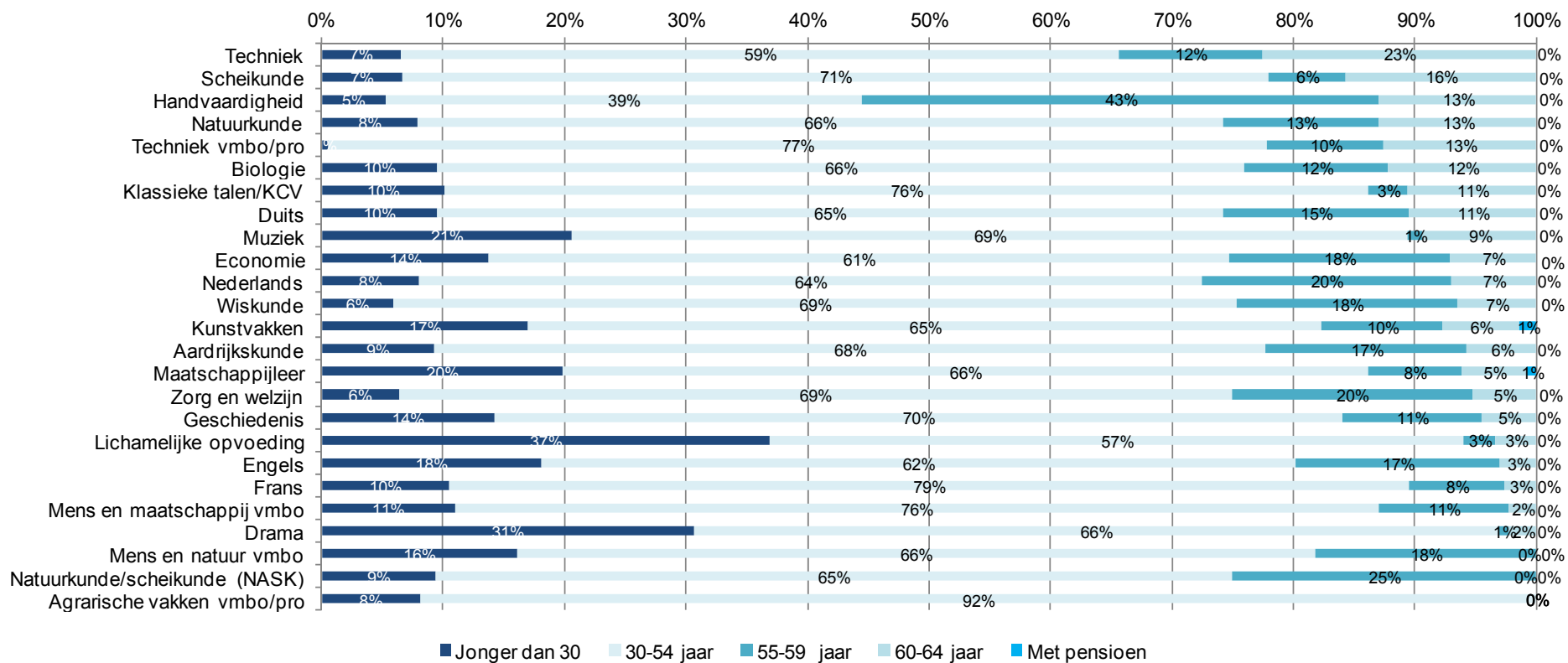

⁷ Kunstvakken zijn: CKV1 (culturele kunstzinnige vorming), CKV2 (vakken beeldende vorming), CKV3 (beeldende vorming), Kunstvakken I vmbo (gemeenschappelijk deel), Kunstvakken II vmbo, Kunst en cultuur vmbo, Kunst- en cultuurgeschiedenis.

Tabel 3.3 Gegeven aantal klokuren per vak, naar leeftijd, 25 meest gegeven vakken; personeelsbestand en leeftijd op 1 oktober 2011

Vak	Aantal klokuren					Totaal
	Jonger dan 30	30-54 jaar	55-59 jaar	60-64 jaar	Met pensioen	
Wiskunde	129	1509	395	142	0	2175
Nederlands	167	1341	426	147	0	2081
Engels	342	1174	318	57	0	1891
Lichamelijke opvoeding	621	960	44	57	0	1682
Duits	87	591	140	96	0	914
Economie	116	512	153	60	0	841
Kunstvakken	134	514	78	50	11	787
Frans	76	573	57	19	0	725
Geschiedenis	97	476	78	31	0	682
Biologie	61	426	76	78	0	641
Aardrijkskunde	52	384	93	32	0	561
Techniek vmbo/pro	3	412	51	67	0	533
Maatschappijleer	103	343	40	28	4	518
Natuurkunde	38	318	62	62	0	480
Mens en maatschappij vmbo	43	298	42	9	0	392
Mens en natuur vmbo	53	216	60	0	0	329
Muziek	64	213	4	29	0	310
Scheikunde	19	204	18	45	0	286
Zorg en welzijn	18	194	56	15	0	283
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	24	167	64	0	0	255
Techniek	15	136	27	52	0	230
Drama	68	147	2	5	0	222
Klassieke talen/KCV	22	165	7	23	0	217
Agrarische vakken vmbo/pro	17	193	0	0	0	210
Handvaardigheid	11	82	89	27	0	209

Figuur 3.5 Leeftijdverdeling van docenten per vak, gemeten in aantal gegeven uren; personeelsbestand en leeftijd op 1 oktober 2011

In de bijlage zijn bovenstaande gegevens uitgesplitst voor de vier gemeenten binnen de regio Almere-Flevoland: Almere, Lelystad, Dronten en de Noordoostpolder. De vakken zijn gesorteerd op het totaal aantal uur dat dit vak binnen de betreffende gemeente wordt gegeven (van hoog naar laag).

- Net als bij de vorige meting geldt voor Almere en Lelystad dat Wiskunde, Nederlands en Engels de vakken zijn waar de meeste uren (in absolute aantallen) vervangen moeten worden. In Dronten geldt dit voor Nederlands, Economie en Lichamelijke opvoeding. En voor de Noordoostpolder voor Wiskunde, Nederlands en Techniek.
- De relatieve vervangingsvraag laat zien dat er bij sommige vakken binnen tien jaar een groot gat in de bezetting valt. In Almere moet binnen tien jaar bij het vak Handvaardigheid meer dan de helft van de uren worden vervangen. Bij de vakken NASK, Duits en Nederlands moet ongeveer een kwart van de uren worden vervangen.
- In Lelystad zien we echter veel grotere gaten in de bezetting. Hier moet binnen tien jaar meer dan de helft van de uren voor Management en organisatie en Natuurkunde worden vervangen en bij de vakken Maatschappijleer en Biologie bijna de helft.
- In Dronten zien we dat bij Verzorging meer dan de helft van de uren binnen nu en tien jaar moet worden vervangen en bij de vakken Economie en Techniek vmbo/pro bijna de helft. De gegevens van de gemeente Dronten betreffen echter maar twee scholen en relatief weinig uren.
- In de Noordoostpolder zien we een groot gat in de bezetting van Uiterlijke verzorging en Godsdienst: ruim meer dan de helft van deze uren moet binnen tien jaar vervangen worden. Maar ook bij Techniek, Scheikunde en Verzorging valt binnen tien jaar een gat van meer dan veertig procent.
- Als we alleen kijken naar de korte termijn zien we dat in Almere vijftien procent van de uren Handvaardigheid en twaalf procent van de uren Duits binnen nu en vijf jaar moeten worden vervangen. In de andere gemeenten zien we echter grotere gaten in de bezetting op de korte termijn.
- In Lelystad moet binnen vijf jaar meer dan vijftig procent van de uren Natuurkunde en dertig procent van de uren Scheikunde worden vervangen. Bij Biologie moet ongeveer een kwart van de uren op korte termijn worden vervangen.
- In Dronten moet binnen vijf jaar rond een kwart van de uren voor Biologie, Management en organisatie en Lichamelijke opvoeding worden vervangen. Ook hier tekenen we weer aan dat het om relatief weinig uren gaat.
- In de Noordoostpolder zal er op korte termijn een gat van meer dan veertig procent bij Techniek vmbo/pro ontstaan. Daarnaast ontstaat er hier binnen vijf jaar een gat van meer dan dertig procent bij de vakken Muziek, Godsdienst en Techniek.

Als we de vervangingsvraag per vak vergelijken met het aantal studenten in lerarenopleidingen in de omgeving van de regio Almere-Flevoland (zie hoofdstuk 2), dan zien we dat deze twee zaken niet altijd bij elkaar aansluiten.

- Er worden veel docenten opgeleid voor lichamelijke opvoeding, terwijl de vervangingsvraag voor dit vak relatief beperkt is. Dit geldt in iets mindere mate ook voor geschiedenis.
- Daarentegen volgen relatief weinig studenten de opleiding voor eerstegraads docent Scheikunde, Natuurkunde, Duits en Biologie, terwijl bij deze vakken binnen vijf à tien jaar juist een groot deel van de uren vervangen moet worden (zie paragraaf 3).
- In het tweedegraads gebied zien we ook weinig toekomstige leraren voor Techniek, terwijl bij dit vak binnen nu en tien jaar echter een relatief groot gat valt (zie paragraaf 3).

3.3 Aantal te vervangen eerste- en tweedegraads uren per vak

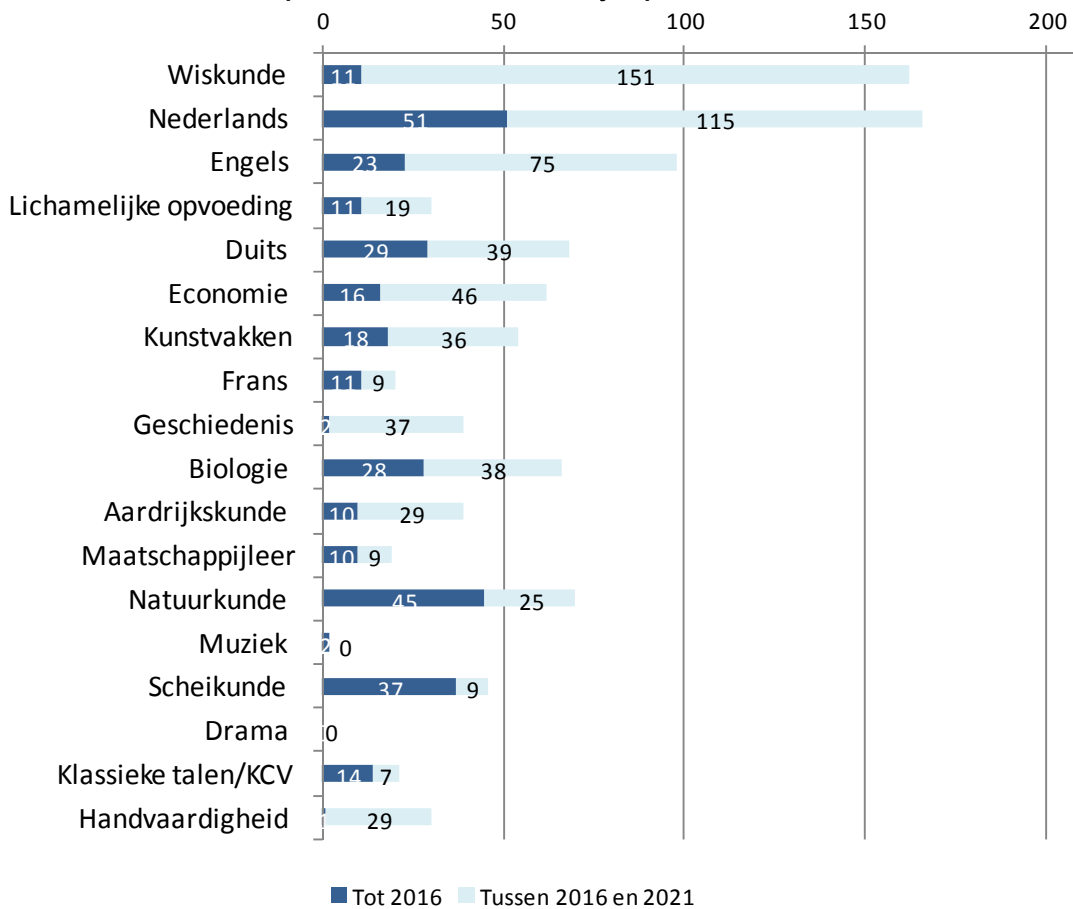
Hierboven zagen we dat de grootste toekomstige tekorten voorkomen bij Nederlands, Wiskunde en Engels (in absolute zin) en bij Techniek, Scheikunde, Handvaardigheid, NASK, Nederlands en Zorg en welzijn (in relatieve zin). Om welke lesniveaus gaat het dan? In de figuren 3.6 tot en met 3.9 is per vak een onderscheid gemaakt tussen eerstegraads en tweedegraads uren. Eerstegraads uren worden gegeven in de bovenbouw van havo/vwo, terwijl tweedegraads uren in de andere niveaus (pro, vmbo, onderbouw havo/vwo) worden gegeven.

Uit de hierna volgende gegevens blijkt het volgende:

- Bij de meeste vakken is het aantal binnen vijf of tien jaar te vervangen tweedegraads uren veel groter dan het aantal te vervangen eerstegraads uren. Dit is niet verrassend, aangezien er veel meer tweedegraads dan eerstegraads uren worden gegeven.
- Bij enkele vakken worden echter meer uren in het eerstegraads gebied gegeven door docenten die binnen vijf of tien jaar met pensioen gaan. Dit geldt voor Scheikunde, Natuurkunde en Klassieke talen/KCV. Bij de vorige meting ging het nog om de vakken Economie, Geschiedenis, Aardrijkskunde, Maatschappijleer en Scheikunde.
- Als we kijken naar de relatieve vervangingsvraag zien we dat op de korte termijn (binnen 5 jaar) 22 procent van de eerstegraads uren Natuurkunde en Scheikunde vervangen moet worden.
- De relatieve vervangingsvraag op de langere termijn (aandeel te vervangen uren binnen 10 jaar) ligt bij de eerstegraads uren het hoogst bij Handvaardigheid: meer dan zestig procent van de eerstegraads uren moet binnen tien jaar worden vervangen. Maar ook bij Nederlands, Duits, Natuurkunde, Biologie en Wiskunde moet meer dan dertig procent van de uren binnen tien jaar worden vervangen. Voor het vak Nederlands hoeven nu echter minder uren vervangen te worden dan bij de vorige meting, waarbij het nog om meer dan veertig procent ging.

- In het tweedegraads gebied speelt de relatieve vervangingsvraag binnen vijf jaar vooral bij Techniek en Handvaardigheid. Binnen vijf jaar moet respectievelijk 23 en 16 procent van deze uren worden vervangen.
- Op de langere termijn (binnen tien jaar) zien we in het tweedegraads gebied ook een gat van meer dan vijftig procent bij Handvaardigheid en meer dan dertig procent in de bezetting van Techniek. Bij de vorige meting waren vooral NASK en Techniek vmbo/pro de vakken waarbij veel uren in het tweedegraads gebied vervangen moesten worden.

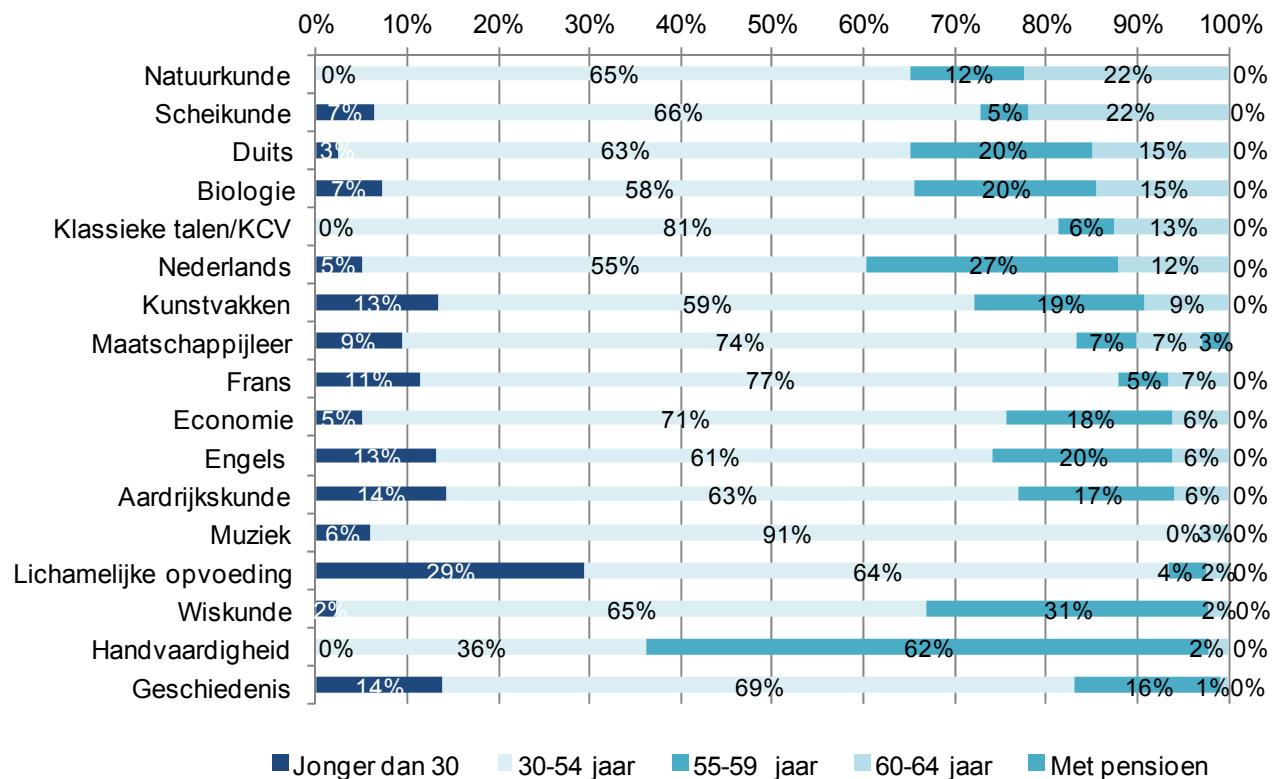
Figuur 3.6 Aantal te vervangen eerstegraads klokuren binnen vijf en tien jaar; personeelsbestand en leeftijd op 1 oktober 2011

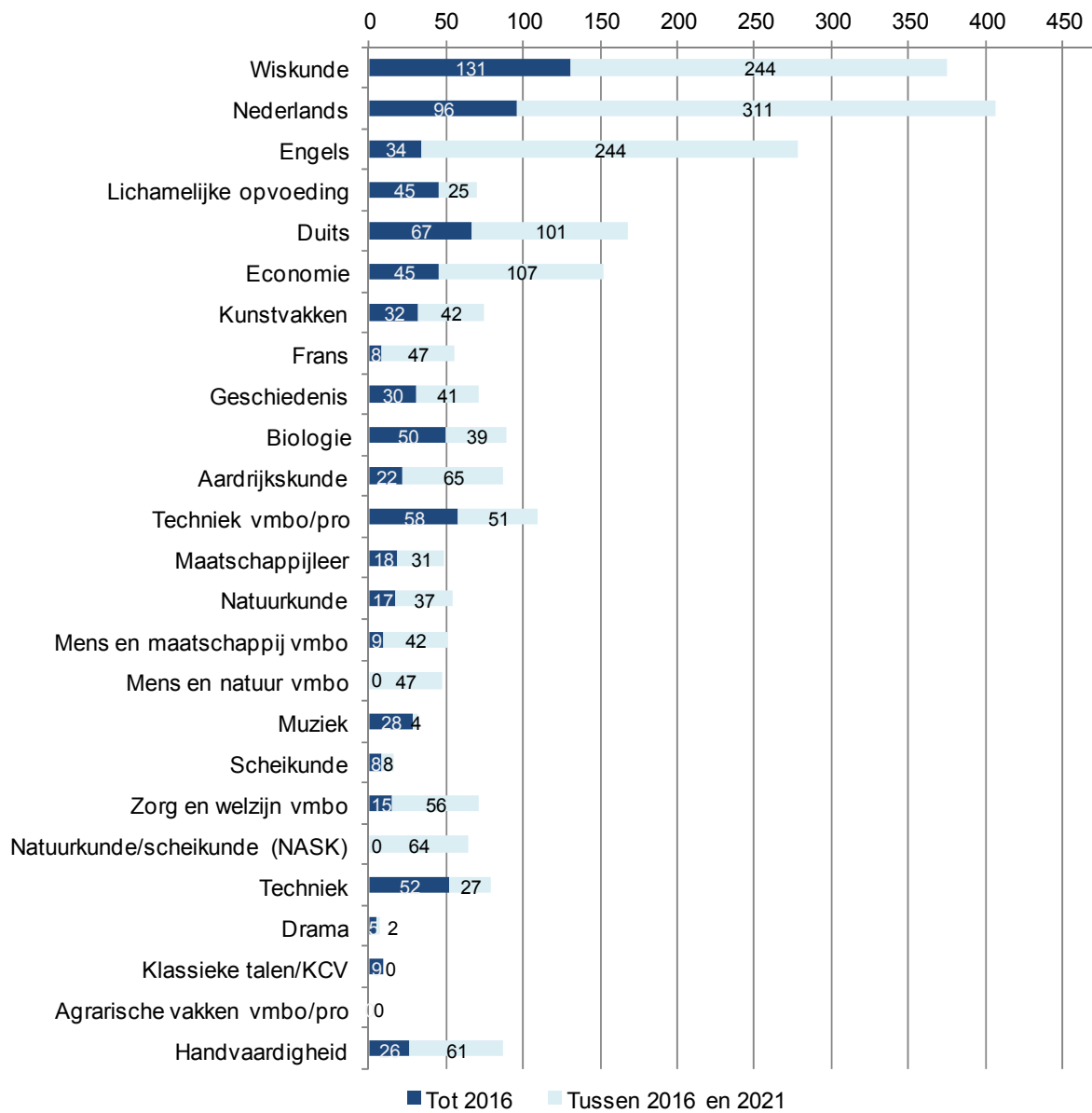
Tabel 3.4 Gegeven aantal eerstegraads klokuren per vak, naar leeftijd; personeelsbestand en leeftijd op 1 oktober 2011

Vak	Aantal klokuren					Totaal
	Jonger dan 30	30-54 jaar	55-59 jaar	60-64 jaar	Met pensioen	
Wiskunde	11	315	151	11	0	488
Nederlands	21	232	115	51	0	419
Engels	50	229	75	23	0	377
Lichamelijke opvoeding	134	291	19	11	0	455
Duits	5	122	39	29	0	195
Economie	13	180	46	16	0	255
Kunsvakken	26	114	36	18	0	194
Frans	19	127	9	11	0	166
Geschiedenis	32	159	37	2	0	230
Biologie	14	112	38	28	0	192
Aardrijkskunde	24	106	29	10	0	169
Maatschappijleer	13	102	9	10	4	138
Natuurkunde	0	131	25	45	0	201
Muziek	4	60	0	2	0	66
Scheikunde	11	112	9	37	0	169
Drama	18	6	0	0	0	24
Klassieke talen/KCV	0	91	7	14	0	112
Handvaardigheid	0	17	29	1	0	47

Figuur 3.7 Leeftijdsverdeling van docenten per vak voor eerstegraads lessen, gemeten in aantal gegeven uren, personeelsbestand en leeftijd op 1 oktober 2011

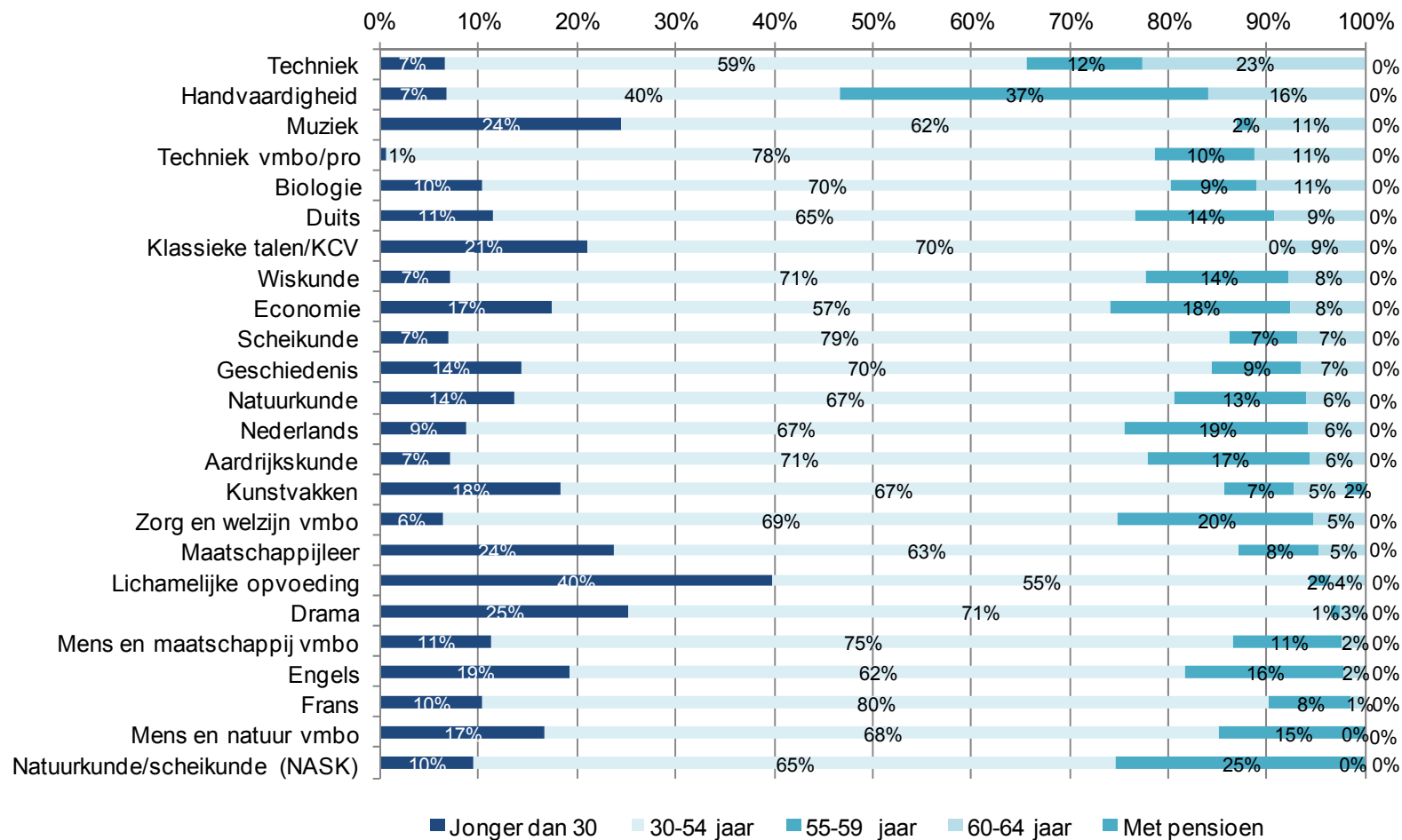
Figuur 3.8 Aantal te vervangen tweedegraads klokuren binnen vijf en tien jaar, personeelsbestand en leeftijd op 1 oktober 2011

Tabel 3.5 Gegeven aantal tweedegraads klokuren per vak, naar leeftijd, 25 meest gegeven vakken; personeelsbestand en leeftijd op 1 oktober 2011

Vak	Aantal klokuren					Totaal
	Jonger dan 30	30-54 jaar	55-59 jaar	60-64 jaar	Met pensioen	
Wiskunde	119	1194	244	131	0	1688
Nederlands	146	1109	311	96	0	1662
Engels	292	945	244	34	0	1515
Lichamelijke opvoeding	487	668	25	45	0	1225
Duits	82	469	101	67	0	719
Economie	102	332	107	45	0	586
Kunsvakken	109	401	42	32	11	595
Frans	58	443	47	8	0	556
Geschiedenis	65	318	41	30	0	454
Biologie	47	313	39	50	0	449
Aardrijkskunde	28	278	65	22	0	393
Techniek vmbo/pro	3	399	51	58	0	511
Maatschappijleer	90	241	31	18	0	380
Natuurkunde	38	187	37	17	0	279
Mens en maatschappij vmbo	43	287	42	9	0	381
Mens en natuur vmbo	53	216	47	0	0	316
Muziek	60	153	4	28	0	245
Scheikunde	8	92	8	8	0	116
Zorg en welzijn vmbo	18	194	56	15	0	283
Natuurkunde/ scheikunde (NASK)	24	164	64	0	0	252
Techniek	15	136	27	52	0	230
Drama	50	141	2	5	0	198
Klassieke talen/KCV	22	74	0	9	0	105
Agrarische vakken vmbo/pro	17	193	0	0	0	210
Handvaardigheid	11	65	61	26	0	163

Figuur 3.9 Leeftijdsverdeling van docenten per vak voor tweedegraads lessen, gemeten in aantal gegeven uren; personeelsbestand en leeftijd op 1 oktober 2011

In de bijlage zijn de resultaten voor eerste- en tweedegraads uren per gemeente apart afgebeeld (gesorteerd op het totaal aantal uur dat dit vak in de betreffende gemeente wordt gegeven). De belangrijkste punten die hieruit naar voren komen, zijn:

- Bij een aantal vakken is het aantal eerstegraads (absolute) uren dat binnen vijf à tien jaar vervangen moet worden groter dan het aantal tweedegraads uren. Dit geldt met name in Almere voor Drama⁸; in Lelystad voor Natuurkunde, Management en organisatie en Scheikunde; in Dronten voor Geschiedenis en in de Noord-Oostpolder voor Scheikunde.
- In Almere moet binnen tien jaar in het eerstegraads gebied meer dan zestig procent van de lesuren Handvaardigheid en vijftig procent van de lesuren Duits worden vervangen. Bij deze vakken was bij de vorige meting de vervangingsvraag nog niet zo hoog. Ook in het tweedegraads gebied springt in deze gemeente Handvaardigheid eruit: hier moet binnen tien jaar meer dan de helft van de uren worden vervangen.
- In Lelystad vallen echter veel grotere gaten in de bezetting van het eerstegraads gebied. Een groot deel van de uren Natuurkunde en Biologie wordt gegeven door docenten van 60 tot 64 jaar. Bij deze uren moet dan ook meer dan zestig procent van de uren binnen nu en vijf jaar vervangen worden. Ook bij Scheikunde zien we binnen nu en vijf jaar een groot gat in de bezetting (44 procent). Op de langere termijn geldt verder voor de eerstegraads gegeven vakken Wiskunde, Nederlands, Management en organisatie en Maatschappijleer dat meer dan vijftig procent moet worden vervangen. Het tweedegraads gebied in Lelystad geeft een iets positiever beeld. Maar ook hier valt binnen nu en vijf à tien jaar een gat van rond de veertig procent bij de vakken Maatschappijleer, Biologie en Economie.
- In Dronten valt in het eerstegraads gebied, net als bij de vorige meting, vooral het vak Geschiedenis op, waarbij nog steeds alleen docenten van ouder dan 55 jaar werkzaam zijn, wat betekent dat binnen tien jaar alle eerstegraads docenten Geschiedenis moeten worden vervangen. Verder zien we op korte termijn (vijf jaar) een gat bij Lichamelijke opvoeding en op lange termijn (tien jaar) bij Nederlands. In het tweedegraads gebied zien we op lange termijn een gat van meer dan zeventig procent bij Economie, en van meer dan vijftig procent bij Verzorging en Duits. De gegevens van de gemeente Dronten betreffen echter maar twee scholen en relatief weinig uren.
- Voor de Noordoostpolder zien we dat de eerstegraads uren van Scheikunde, Biologie en Duits voor veertig procent of meer door docenten gegeven worden die binnen vijf à tien jaar met pensioen gaan. Bij de eerstegraads uren Godsdienst is dit zelfs meer dan tachtig procent. In het tweedegraads gebied valt er binnen nu en tien jaar een gat van meer dan zestig procent bij Uiterlijke verzorging en rond de vijftig procent bij Godsdienst, Scheikunde, Techniek en Verzorging.

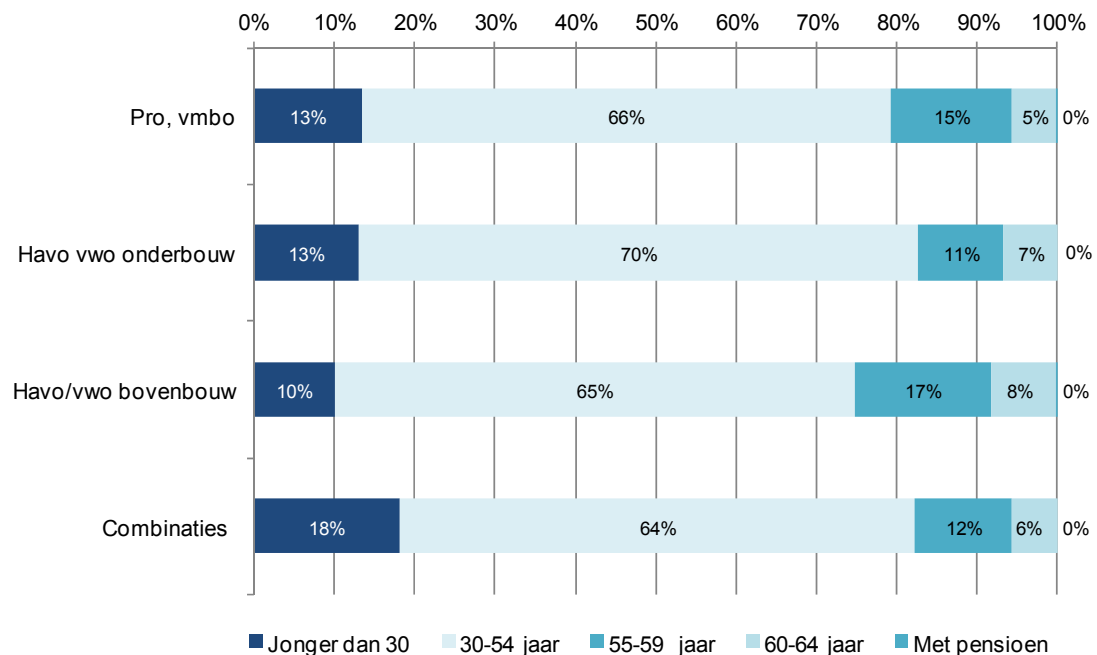
⁸ Voor de kunstvakken geldt een ongedeelde bevoegdheid, wat betekent dat er maar één bevoegdheid voor het eerste- en tweedegraads gebied is.

3.4 Vervangingsvraag per onderwijstype

In figuur 3.10 en tabel 3.6 is de vervangingsvraag per onderwijstype weergegeven. Hieruit blijkt het volgende:

- Op korte termijn is de vervangingsvraag het grootst in de bovenbouw van havo en vwo. Binnen vijf jaar moet acht procent van de uren worden vervangen, wat overeenkomt met ruim 350 klokuren. Dit is iets minder dan bij de vorige meting, toen nog tien procent moest worden vervangen.
- Ook binnen nu en tien jaar is de vervangingsvraag het grootst in de bovenbouw van havo/vwo (25 procent). Maar ook in het vmbo en praktijkonderwijs moet meer dan twintig procent van de uren binnen nu en tien jaar vervangen worden.
- In de onderbouw van havo en vwo is de vervangingsvraag kleiner. Binnen tien jaar betreft deze zeventien procent van de klokuren.

Figuur 3.10 Leeftijdsverdeling van docenten naar onderwijstype, gemeten in aantal gegeven klokuren; personeelsbestand en leeftijd op 1 oktober 2011

Tabel 3.6 Gegeven aantal klokuren naar leeftijd en onderwijstype; personeelsbestand en leeftijd op 1 oktober 2011

Onderwijstype	Aantal klokuren					Totaal
	Jonger dan 30	30-54 jaar	55-59 jaar	60-64 jaar	Met pensioen	
Pro, vmbo	961	4709	1092	390	12	7164
Havo/vwo onderbouw	489	2614	397	254	0	3754
Havo/vwo bovenbouw	436	2806	735	355	7	4339
Combinaties	953	3372	628	303	0	5256

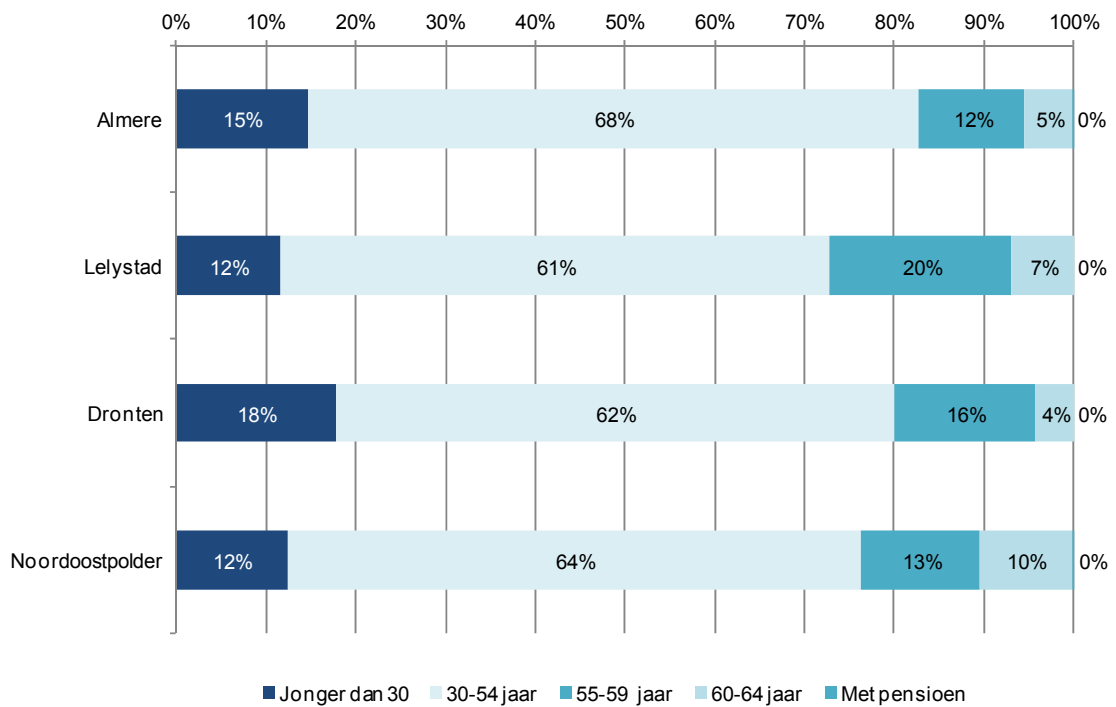
* Een voorbeeld van een combinatie van onderwijstype is een gezamenlijke les gymnastiek van een brugklas vmbo en een brugklas havo.

3.5 Vervangingsvraag per gemeente

In figuur 3.11 presenteren we de leeftijdsverdeling uitgesplitst naar de vier gemeenten binnen de regio Almere-Flevoland: Almere, Lelystad, Dronten en de Noordoostpolder. Hieruit blijkt het volgende:

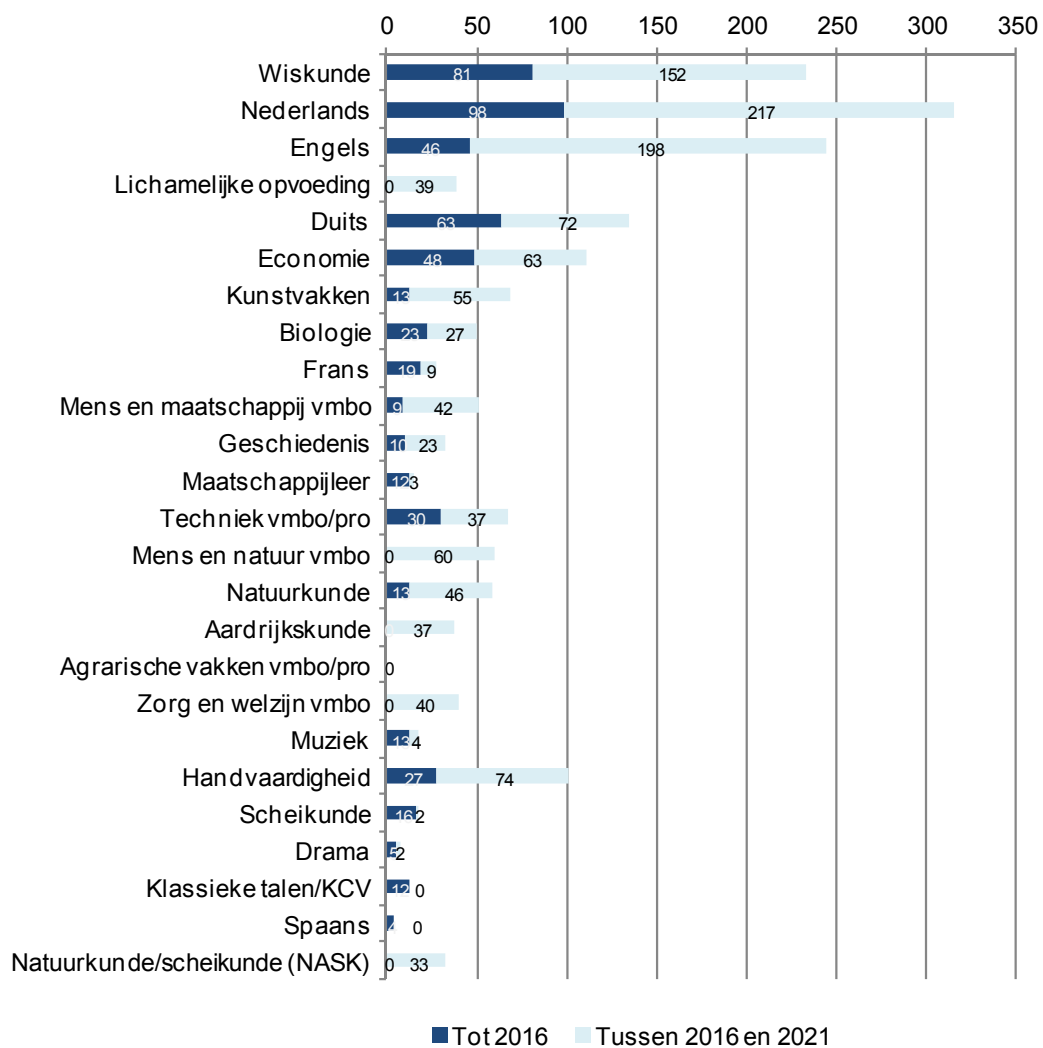
- De vervangingsvraag in Lelystad is in relatieve zin het grootst. Van de klokuren moet 27 procent binnen tien jaar worden vervangen. Dit betreft ongeveer 1100 klokuren. In hoofdstuk 2 zagen we dat het aantal leerlingen hier tegelijkertijd sterk groeit.
- In de Noordoostpolder moet binnen tien jaar 23 procent van de klokuren worden vervangen. Dit betreft bijna 750 klokuren.
- Voor de gemeente Dronten geldt dat dit percentage twintig procent is en 230 uren.
- In de gemeente Almere is de vervangingsvraag binnen tien jaar relatief gezien het minst groot: zeventien procent. Het gaat hier wel om het grootste aantal uren in absolute zin: bijna 2100 klokuren. Uit hoofdstuk 2 bleek dat ook hier het aantal leerlingen de komende jaren groeit.
- Bij alle gemeenten zien we dat er in vergelijking tot de vorige meting iets minder klokuren vervangen hoeven te worden.

Figuur 3.11 Leeftijdverdeling van docenten naar gemeente, gemeten in aantal gegeven klokuren, personeelsbestand en leeftijd op 1 oktober 2011

Tabel 3.7 Gegeven aantal klokuren naar leeftijd en regio, personeelsbestand en leeftijd op 1 oktober 2011

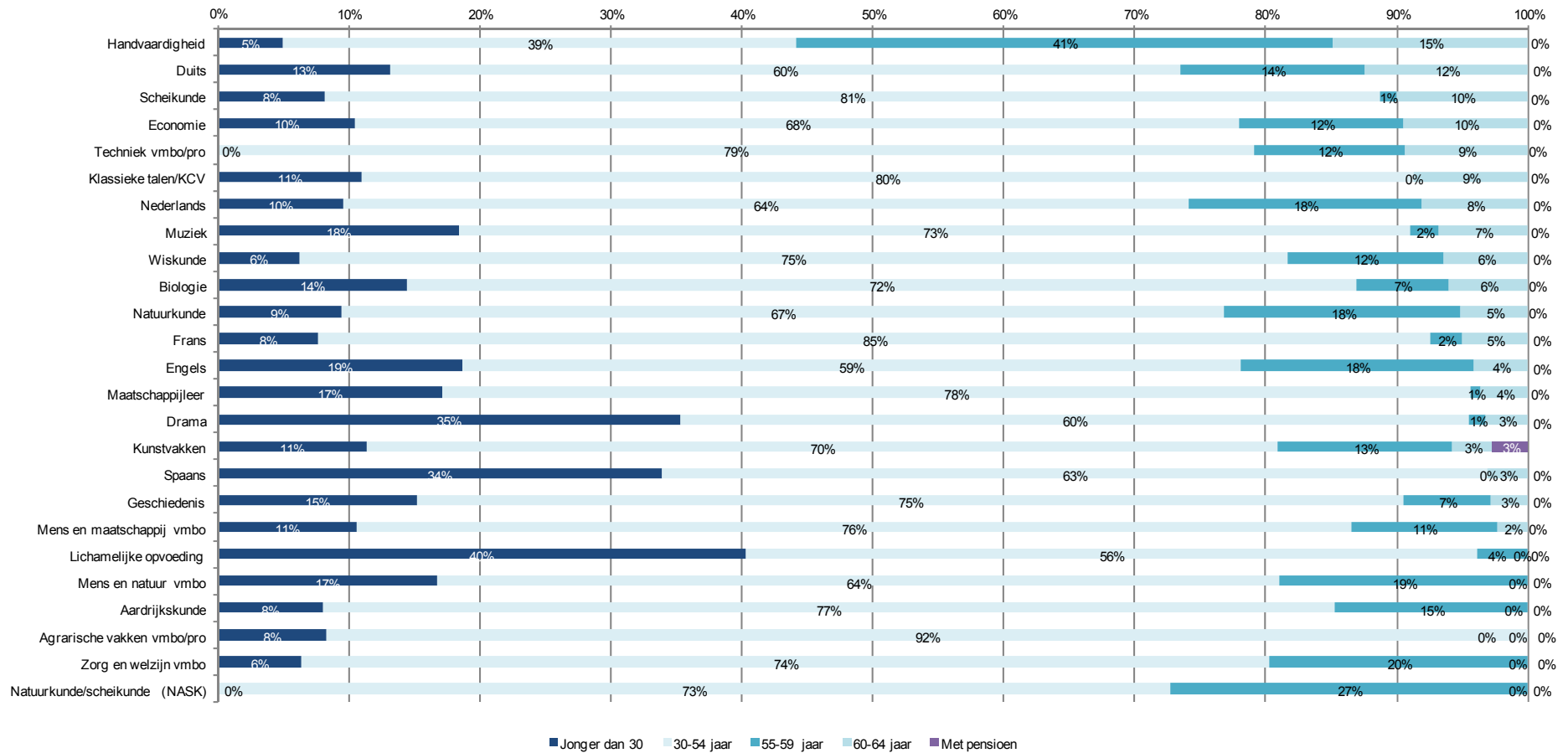
Subregio	Aantal klokuren					Totaal
	Jonger dan 30	30-54 jaar	55-59 jaar	60-64 jaar	Met pensioen	
Almere	1771	8267	1432	644	15	12129
Lelystad	472	2487	824	279	0	4062
Dronten	204	713	181	49	0	1147
Noordoostpolder	392	2034	416	330	4	3176

Vervangingsvraag per gemeente
ALMERE
Figuur A1 Aantal te vervangen klokuren binnen vijf en tien jaar, gemeente Almere (n=15 scholen/vestigingen)

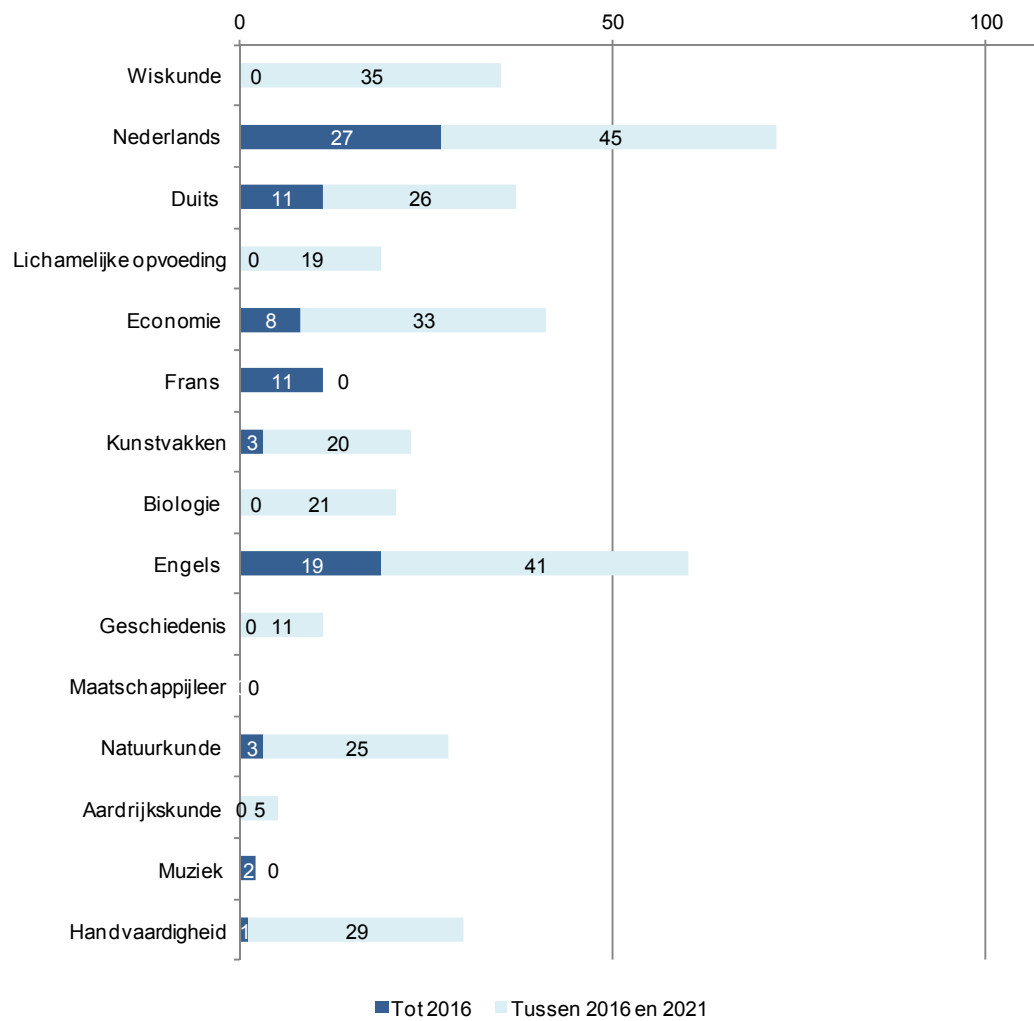
Tabel A1 Gegeven aantal klokuren per vak, naar leeftijd. 25 meest gegeven vakken, gemeente Almere (n=15 scholen/vestigingen)

Vak	Aantal klokuren					Totaal
	Jonger dan 30	30-54 jaar	55-59 jaar	60-64 jaar	Met pensioen	
Wiskunde	79	955	152	81	0	1267
Nederlands	116	783	217	98	0	1214
Engels	207	661	198	46	0	1112
Lichamelijke opvoeding	406	564	39	0	0	1009
Duits	67	306	72	63	0	508
Economie	53	341	63	48	0	505
Kunstvakken	47	289	55	13	11	415
Biologie	55	276	27	23	0	381
Frans	29	321	9	19	0	378
Mens en maatschappij vmbo	40	287	42	9	0	378
Geschiedenis	53	263	23	10	0	349
Maatschappijleer	58	266	3	12	0	339
Techniek vmbo/pro	0	253	37	30	0	320
Mens en natuur vmbo	53	204	60	0	0	317
Natuurkunde	24	172	46	13	0	255
Aardrijkskunde	20	194	37	0	0	251
Agrarische vakken vmbo/pro	17	188	0	0	0	205
Zorg en welzijn vmbo	13	150	40	0	0	203
Muziek	35	138	4	13	0	190
Handvaardigheid	9	71	74	27	0	181
Scheikunde	13	128	2	16	0	159
Drama	55	94	2	5	0	156
Klassieke talen/KCV	15	110	0	12	0	137
Spaans	44	82	0	4	0	130
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	0	88	33	0	0	121

Figuur A2 Leeftijdverdeling van docenten per vak, gemeten in aantal gegeven klokuren, gemeente Almere (n=15 scholen/vestigingen)

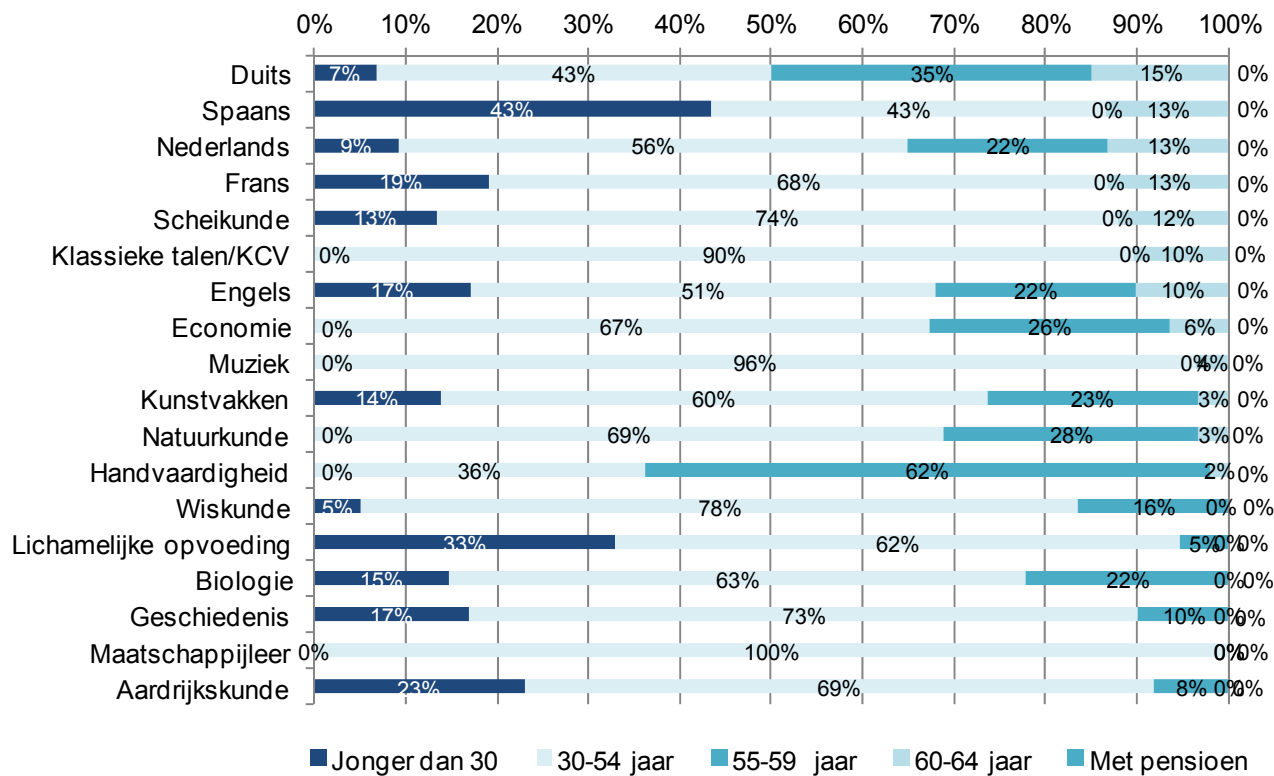
Figuur A3 Aantal te vervangen eerstegraads klokuren binnen vijf en tien jaar, gemeente Almere (n=15 scholen/vestigingen)

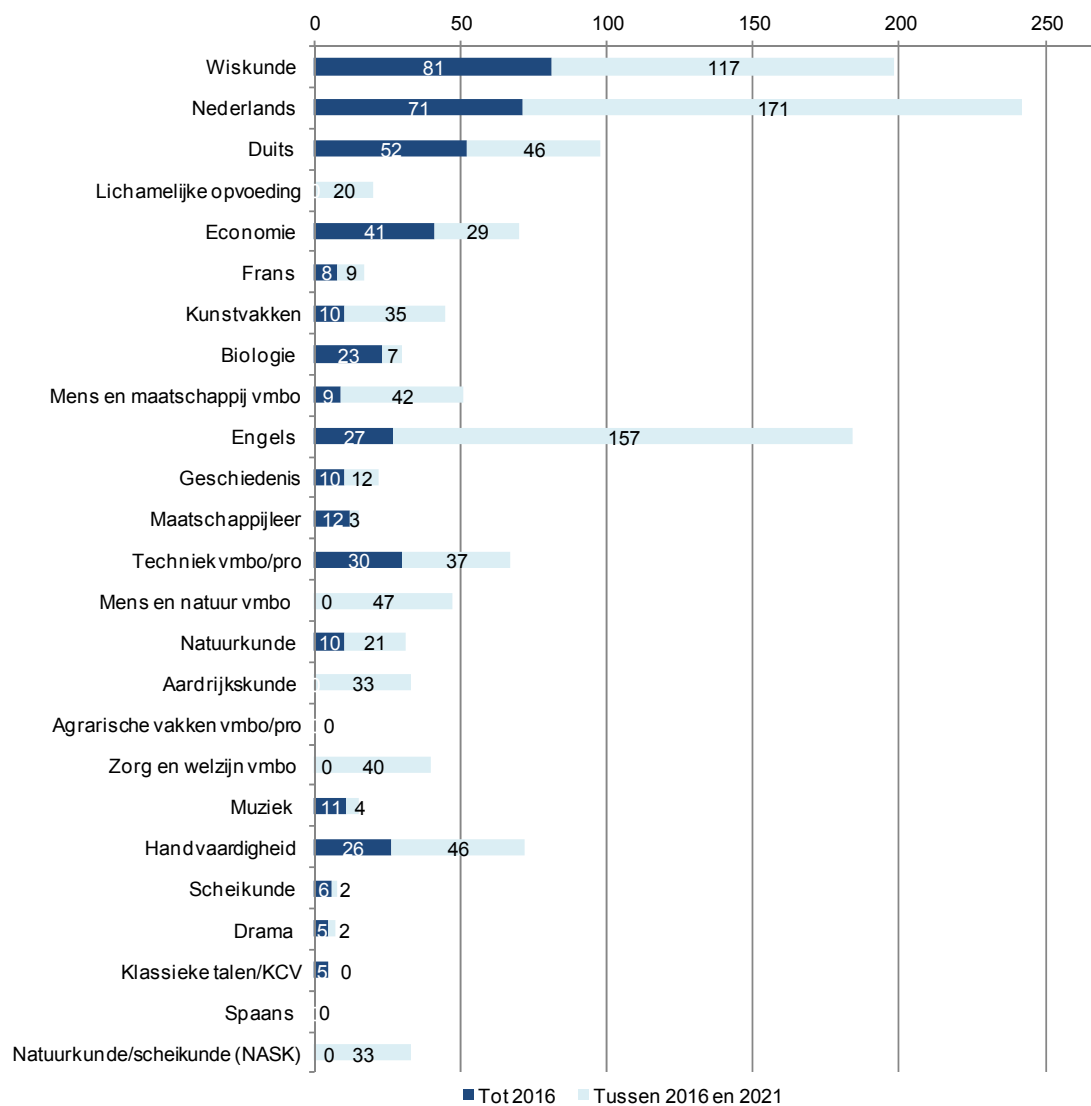
Tabel A2 Gegeven aantal eerstegraads klokuren per vak, naar leeftijd, gemeente Almere (n=15 scholen/vestigingen)

Vak	Aantal klokuren					Totaal
	Jonger dan 30	30-54 jaar	55-59 jaar	60-64 jaar	Met pensioen	
Wiskunde	11	167	35	0	0	213
Nederlands	19	114	45	27	0	205
Duits	5	32	26	11	0	74
Lichamelijke opvoeding	116	217	19	0	0	352
Economie	0	84	33	8	0	125
Frans	16	57	0	11	0	84
Kunstvakken	12	52	20	3	0	87
Biologie	14	60	21	0	0	95
Engels	32	95	41	19	0	187
Geschiedenis	19	82	11	0	0	112
Maatschappijleer	0	63	0	0	0	63
Natuurkunde	0	62	25	3	0	90
Aardrijkskunde	14	42	5	0	0	61
Muziek	0	53	0	2	0	55
Handvaardigheid	0	17	29	1	0	47
Scheikunde	11	61	0	10	0	82
Drama	14	60	21	0	0	95
Klassieke talen/KCV	0	61	0	7	0	68
Spaans	13	13	0	4	0	30

Figuur A4 Leeftijdsverdeling van docenten per vak, gemeten in aantal gegeven eerstegraads klokuren, gemeente Almere (n=15 scholen/vestigingen)

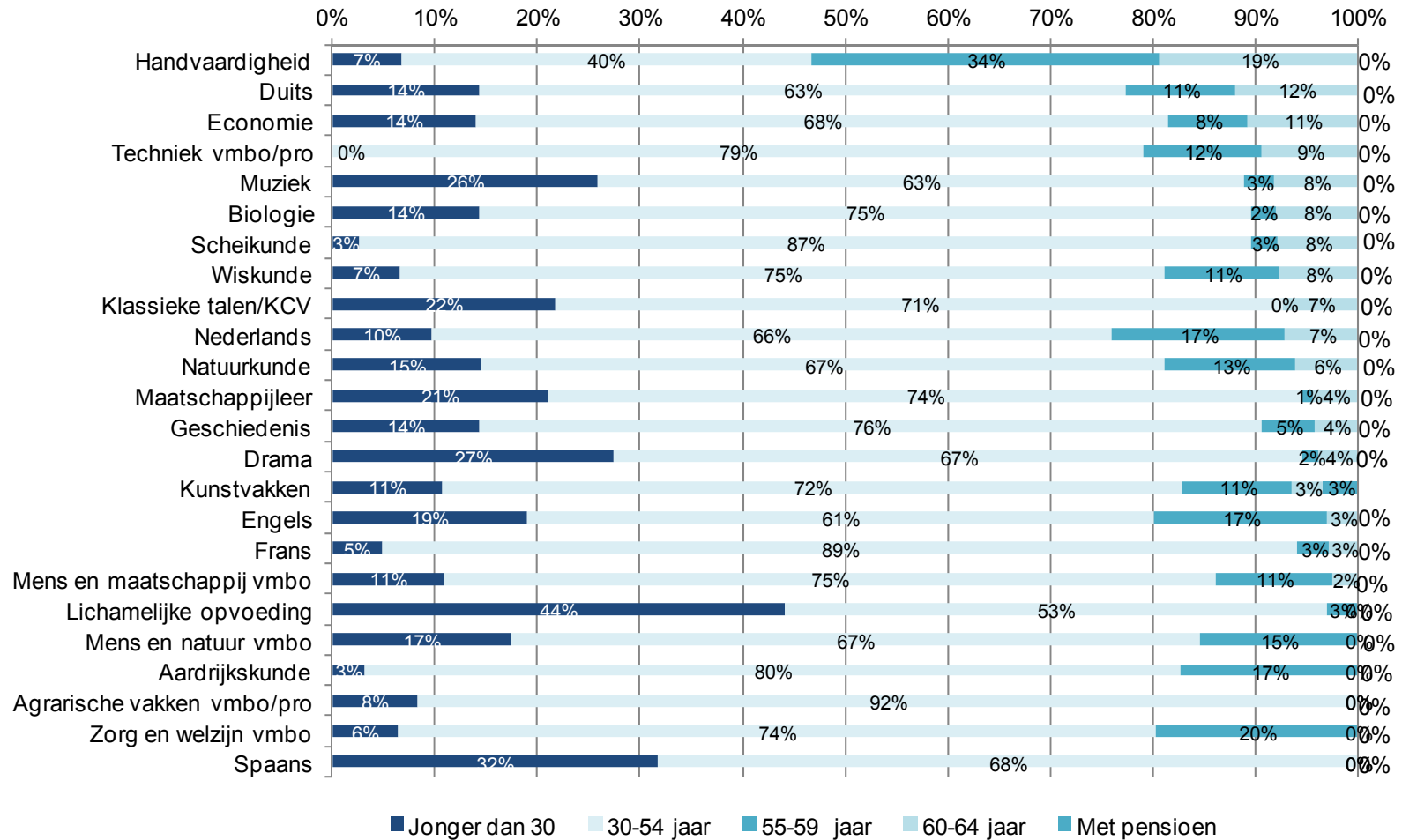
Figuur A5 Aantal te vervangen tweedegraads klokuren binnen vijf en tien jaar, gemeente Almere (n=15 scholen/vestigingen)

Tabel A3 Gegeven aantal tweedegraads klokuren per vak, naar leeftijd. 25 meest gegeven vakken, gemeente Almere (n=15 scholen/vestigingen)

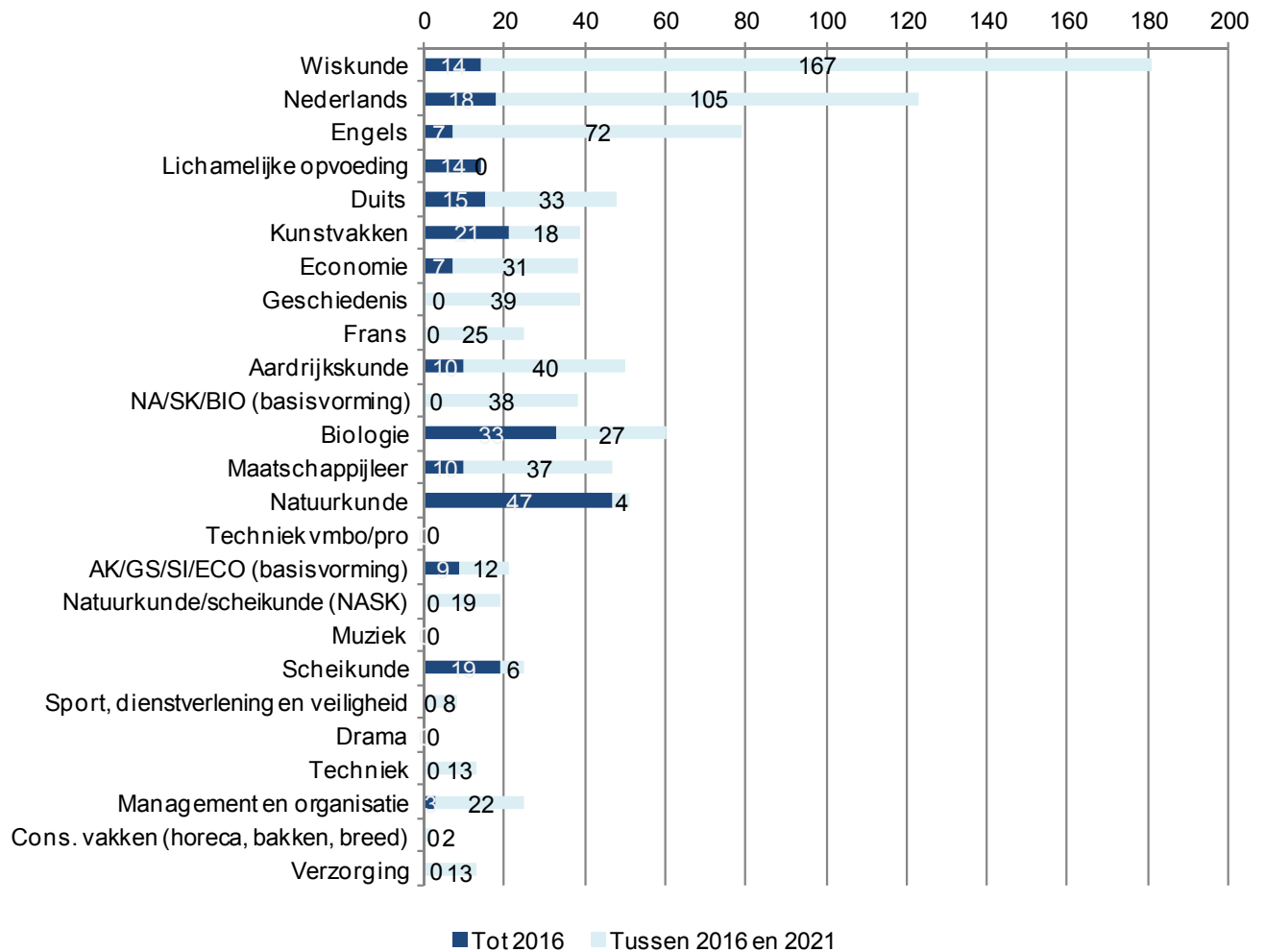
Vak	Aantal klokuren					Totaal
	Jonger dan 30	30-54 jaar	55-59 jaar	60-64 jaar	Met pensioen	
Wiskunde	69	788	117	81	0	1055
Nederlands	97	669	171	71	0	1008
Duits	62	274	46	52	0	434
Lichamelijke opvoeding	290	348	20	0	0	658
Economie	53	257	29	41	0	380
Frans	14	261	9	8	0	292
Kunstvakken	35	237	35	10	11	328
Biologie	41	216	7	23	0	287
Mens en maatschappij vmbo	40	276	42	9	0	367
Engels	175	566	157	27	0	925
Geschiedenis	34	181	12	10	0	237
Maatschappijleer	58	203	3	12	0	276
Techniek vmbo/pro	0	253	37	30	0	320
Mens en natuur vmbo	53	204	47	0	0	304
Natuurkunde	24	110	21	10	0	165
Aardrijkskunde	6	152	33	0	0	191
Agrarische vakken vmbo/pro	17	188	0	0	0	205
Zorg en welzijn vmbo	13	150	40	0	0	203
Muziek	35	85	4	11	0	135
Handvaardigheid	9	54	46	26	0	135
Scheikunde	2	67	2	6	0	77
Drama	36	88	2	5	0	131
Klassieke talen/KCV	15	49	0	5	0	69
Spaans	32	69	0	0	0	101
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	0	88	33	0	0	121

Figuur A6 Leeftijdsverdeling van docenten per vak, gemeten in aantal gegeven tweedegraads klokuren, gemeente Almere (n=15 scholen/vestigingen)

LELYSTAD

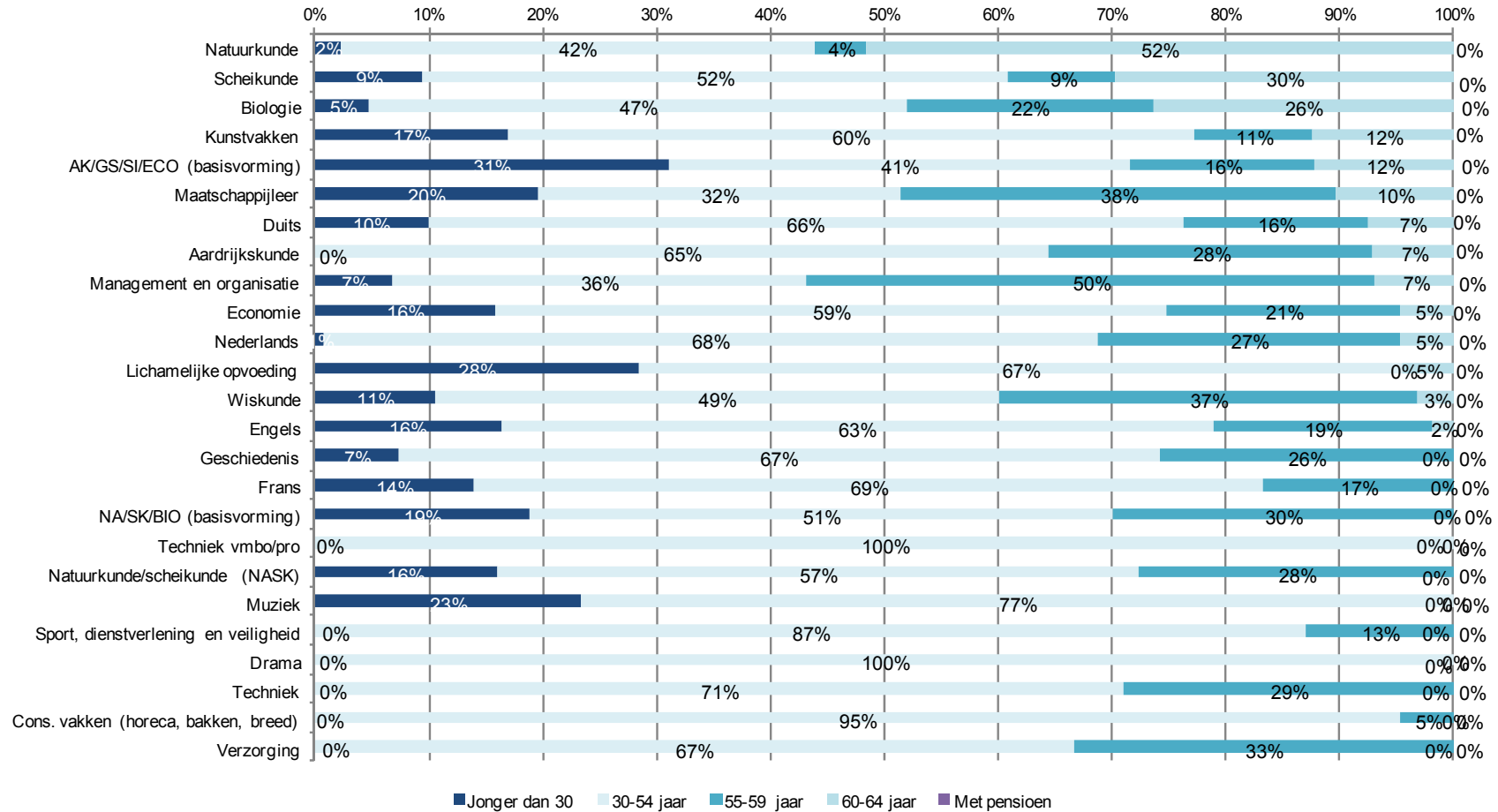
Figuur L1 Aantal te vervangen klokuren binnen vijf en tien jaar, gemeente Lelystad (n=3 scholen/vestigingen)

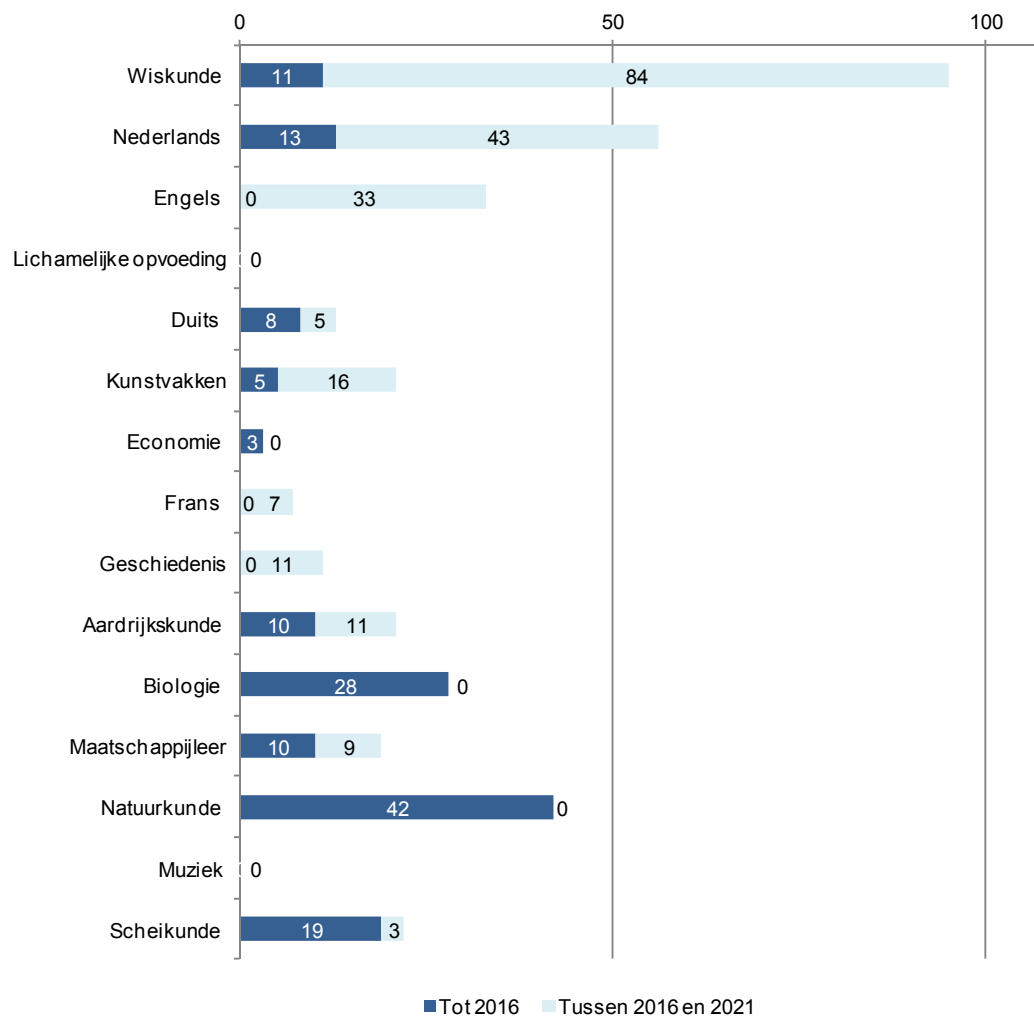
Tabel L1 Gegeven aantal klokuren per vak, naar leeftijd, 25 meest gegeven vakken, gemeente Lelystad (n=3 scholen/vestigingen)

Vak	Aantal klokuren					Totaal
	Jonger dan 30	30-54 jaar	55-59 jaar	60-64 jaar	Met pensioen	
Wiskunde	48	224	167	14	0	453
Nederlands	3	267	105	18	0	393
Engels	61	234	72	7	0	374
Lichamelijke opvoeding	88	207	0	14	0	309
Duits	20	134	33	15	0	202
Kunstvakken	29	103	18	21	0	171
Economie	24	89	31	7	0	151
Geschiedenis	11	101	39	0	0	151
Frans	21	104	25	0	0	150
Aardrijkskunde	0	91	40	10	0	141
NA/SK/BIO (basisvorming)	24	65	38	0	0	127
Biologie	6	59	27	33	0	125
Maatschappijleer	19	31	37	10	0	97
Natuurkunde	2	38	4	47	0	91
Techniek vmbo/pro	0	91	0	0	0	91
AK/GS/SI/ECO (basisvorming)	23	30	12	9	0	74
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	11	39	19	0	0	69
Muziek	15	49	0	0	0	64
Scheikunde	6	33	6	19	0	64
Sport, dienstverlening en veiligheid	0	54	8	0	0	62
Drama	0	53	0	0	0	53
Techniek	0	32	13	0	0	45
Management en organisatie	3	16	22	3	0	44
Cons. vakken (horeca, bakken, breed)	0	41	2	0	0	43
Verzorging	0	26	13	0	0	39

Figuur L2 Leefstijdsverdeling van docenten per vak, gemeten in aantal gegeven uren, gemeente Lelystad (n=3 scholen/vestigingen)

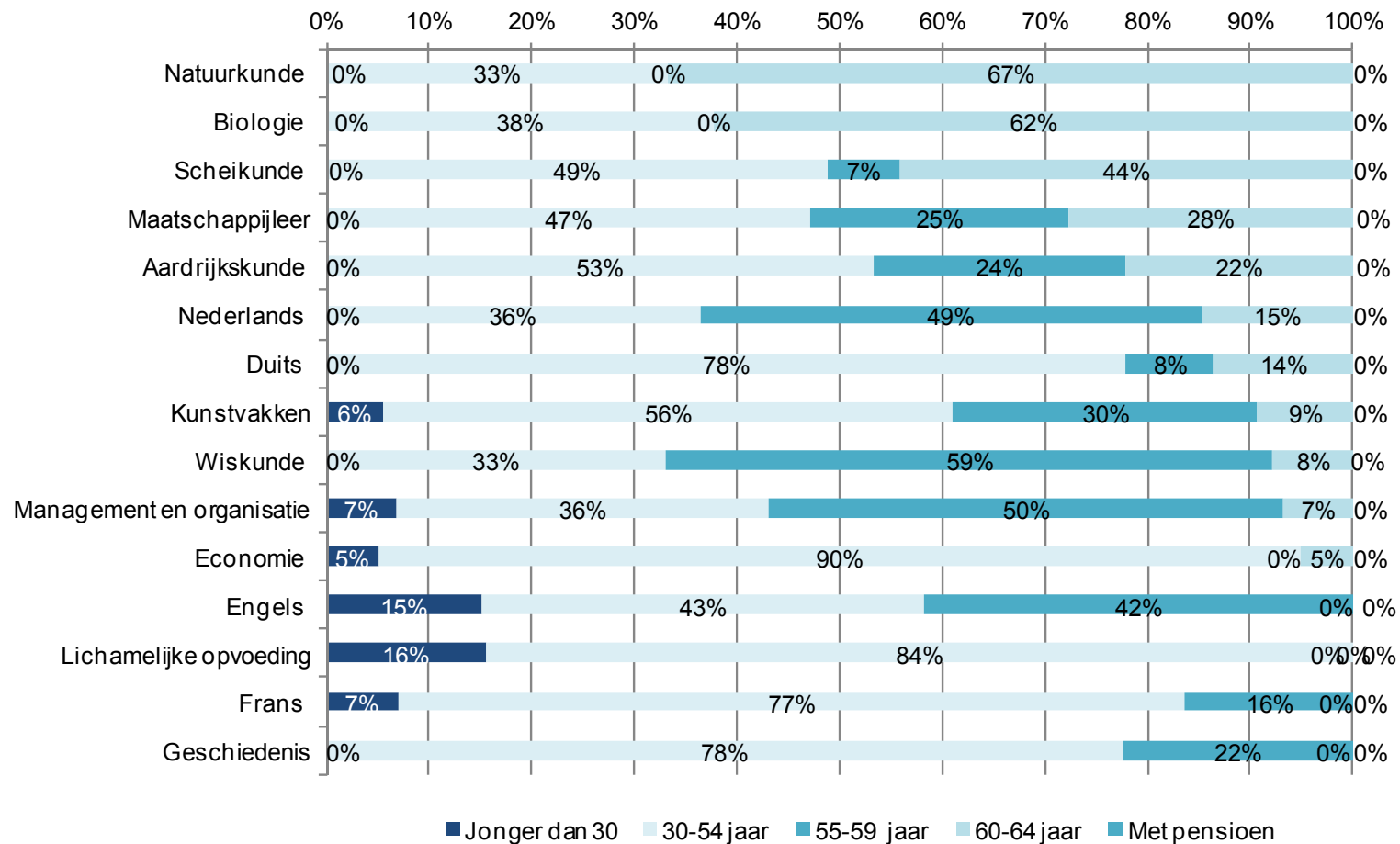
Figuur L3 Aantal te vervangen eerstegraads klokuren binnen vijf en tien jaar, gemeente Lelystad (n=3 scholen/vestigingen)

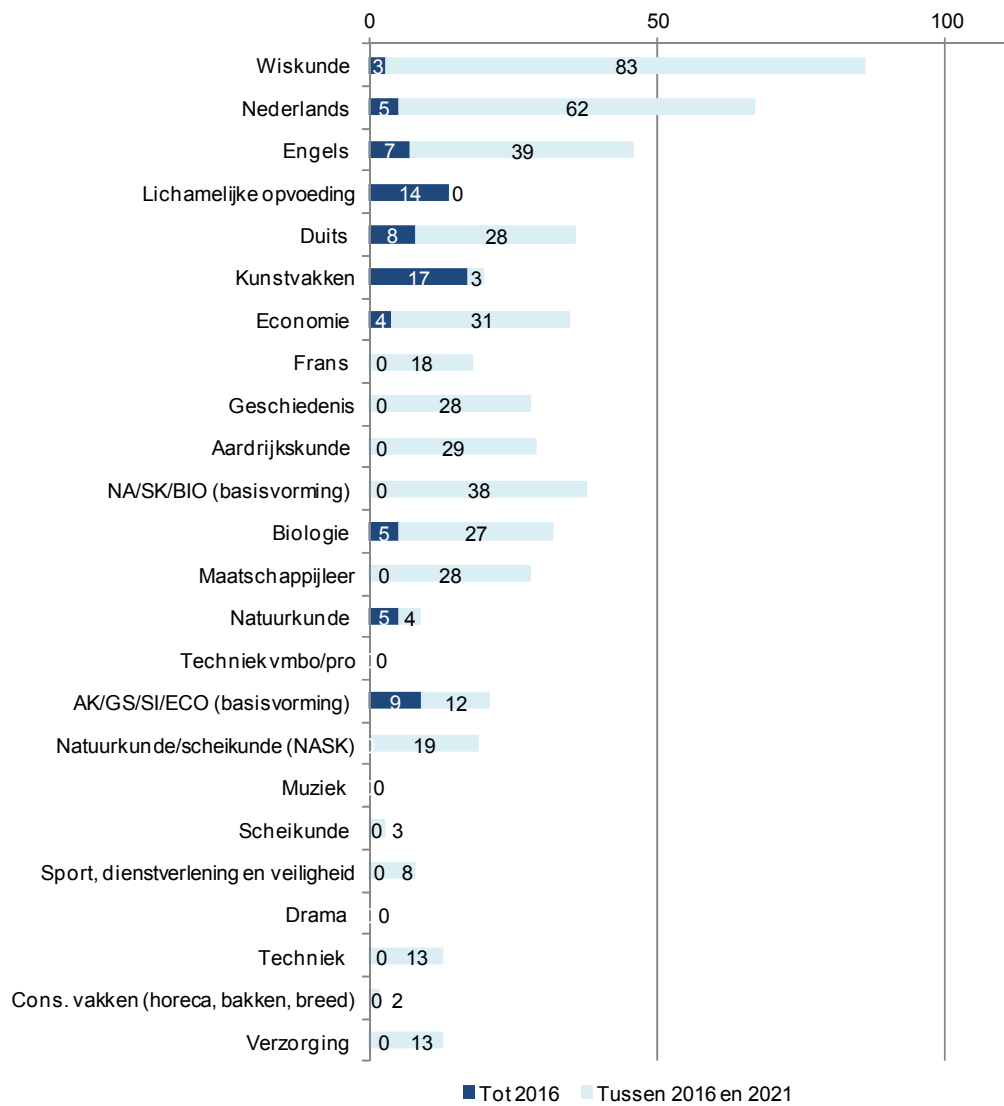
Tabel L2 Gegeven aantal eerstegraads klokuren per vak, naar leeftijd, gemeente Lelystad (n=3 scholen/vestigingen)

Vak	Aantal klokuren					Totaal
	Jonger dan 30	30-54 jaar	55-59 jaar	60-64 jaar	Met pensioen	
Wiskunde	0	47	84	11	0	142
Nederlands	0	32	43	13	0	88
Engels	12	34	33	0	0	79
Lichamelijke opvoeding	7	38	0	0	0	45
Duits	0	46	5	8	0	59
Kunsvakken	3	30	16	5	0	54
Economie	3	53	0	3	0	59
Frans	3	33	7	0	0	43
Geschiedenis	0	38	11	0	0	49
Aardrijkskunde	0	24	11	10	0	45
Biologie	0	17	0	28	0	45
Maatschappijleer	0	17	9	10	0	36
Natuurkunde	0	21	0	42	0	63
Muziek	4	4	0	0	0	8
Scheikunde	0	21	3	19	0	43
Management en organisatie	3	16	22	3	0	44

Figuur L4 Leeftijdsverdeling van docenten per vak, gemeten in aantal gegeven eerstegraads uren, gemeente Lelystad (n=3 scholen/vestigingen)

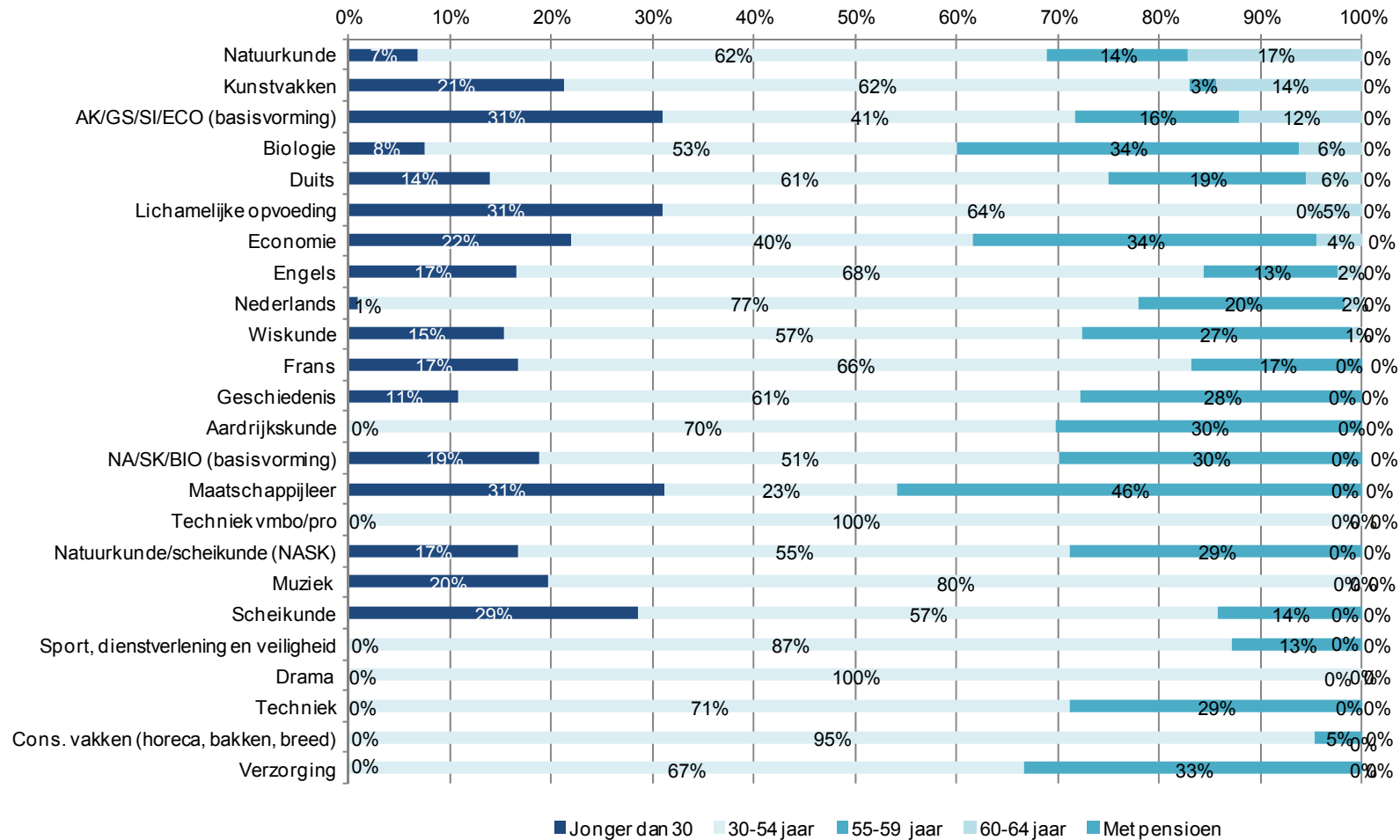
Figuur L5 Aantal te vervangen tweedegraads klokuren binnen vijf en tien jaar, gemeente Lelystad (n=3 scholen/vestigingen)

Tabel L3 Gegeven aantal tweedegraads klokuren per vak, naar leeftijd. 25 meest gegeven vakken, gemeente Lelystad (n = 3 scholen/vestigingen)

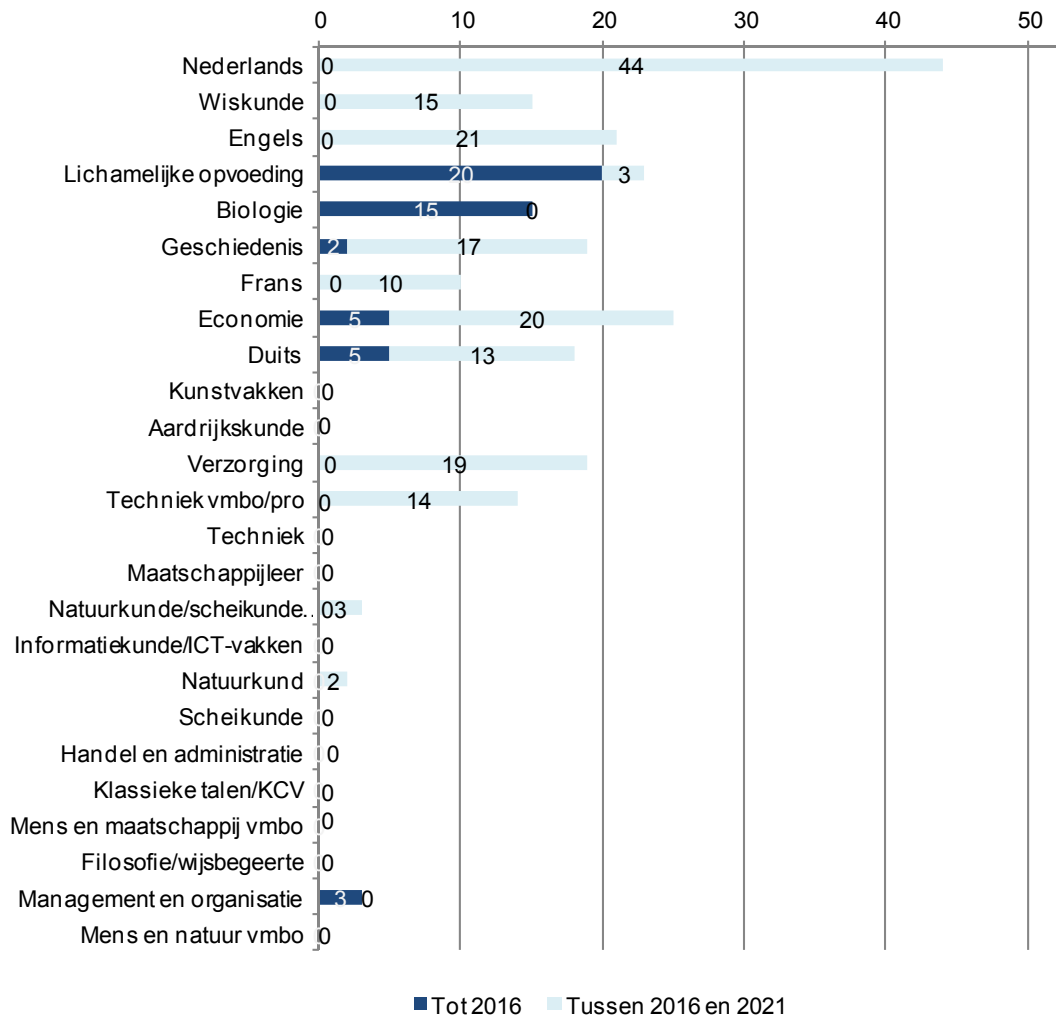
Vak	Aantal klokuren					Totaal
	Jonger dan 30	30-54 jaar	55-59 jaar	60-64 jaar	Met pensioen	
Wiskunde	48	178	83	3	0	312
Nederlands	3	235	62	5	0	305
Engels	49	200	39	7	0	295
Lichamelijke opvoeding	82	169	0	14	0	265
Duits	20	88	28	8	0	144
Kunstvakken	25	73	3	17	0	118
Economie	20	36	31	4	0	91
Frans	18	71	18	0	0	107
Geschiedenis	11	62	28	0	0	101
Aardrijkskunde	0	67	29	0	0	96
NA/SK/BIO (basisvorming)	24	65	38	0	0	127
Biologie	6	42	27	5	0	80
Maatschappijleer	19	14	28	0	0	61
Natuurkunde	2	18	4	5	0	29
Techniek vmbo/pro	0	89	0	0	0	89
AK/GS/SI/ECO (basisvorming)	23	30	12	9	0	74
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	11	36	19	0	0	66
Muziek	11	45	0	0	0	56
Scheikunde	6	12	3	0	0	21
Sport, dienstverlening en veiligheid	0	54	8	0	0	62
Drama	0	53	0	0	0	53
Techniek	0	32	13	0	0	45
Cons. vakken (horeca, bakken, breed)	0	41	2	0	0	43
Verzorging	0	26	13	0	0	39

Figuur L6 Leeftijdsverdeling van docenten per vak, gemeten in aantal gegeven tweedegraads uren, gemeente Lelystad (n=3 scholen/vestigingen)

DRONTEN

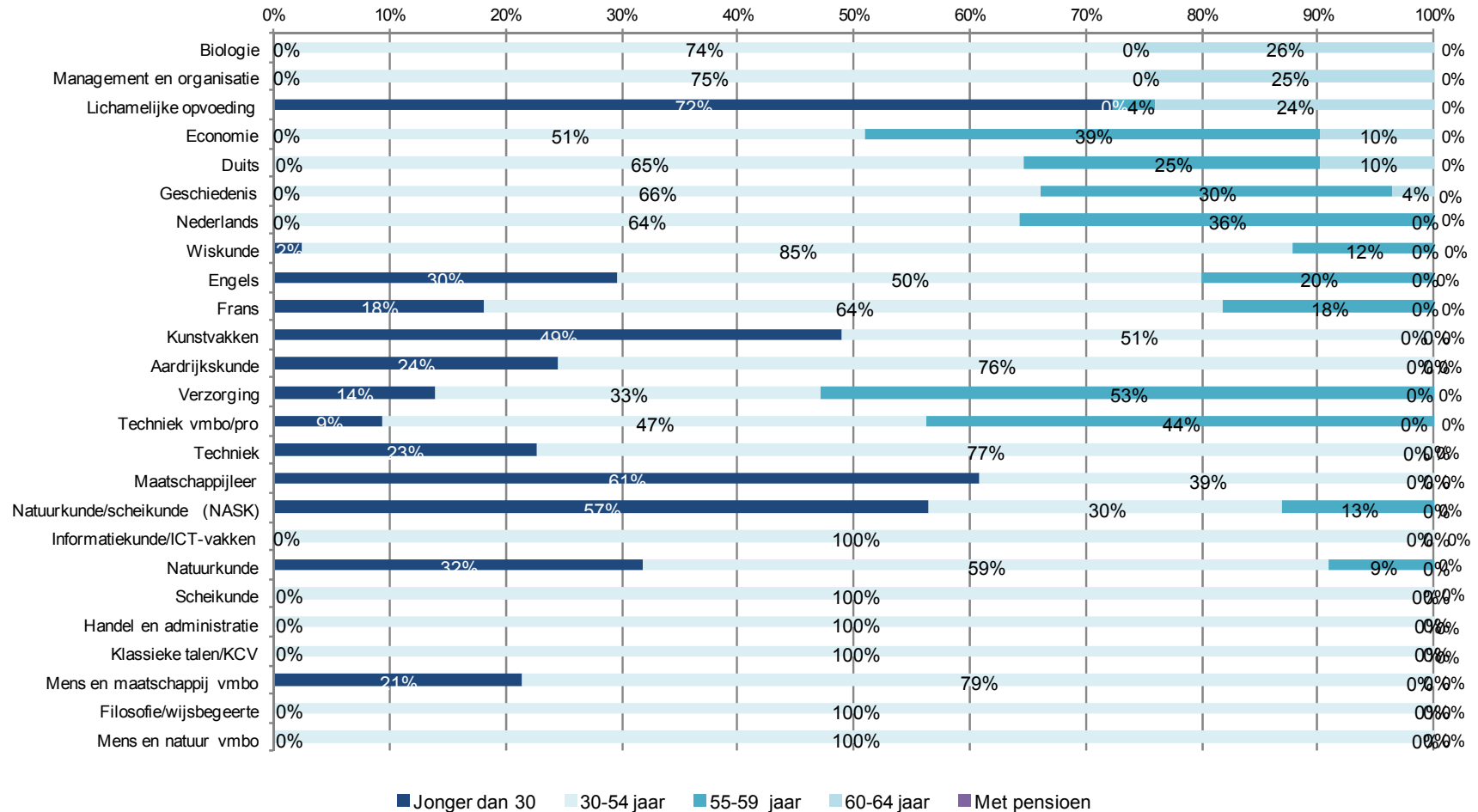
Figuur D1 Aantal te vervangen klokuren binnen vijf en tien jaar, gemeente Dronten (n=2 scholen/vestigingen)

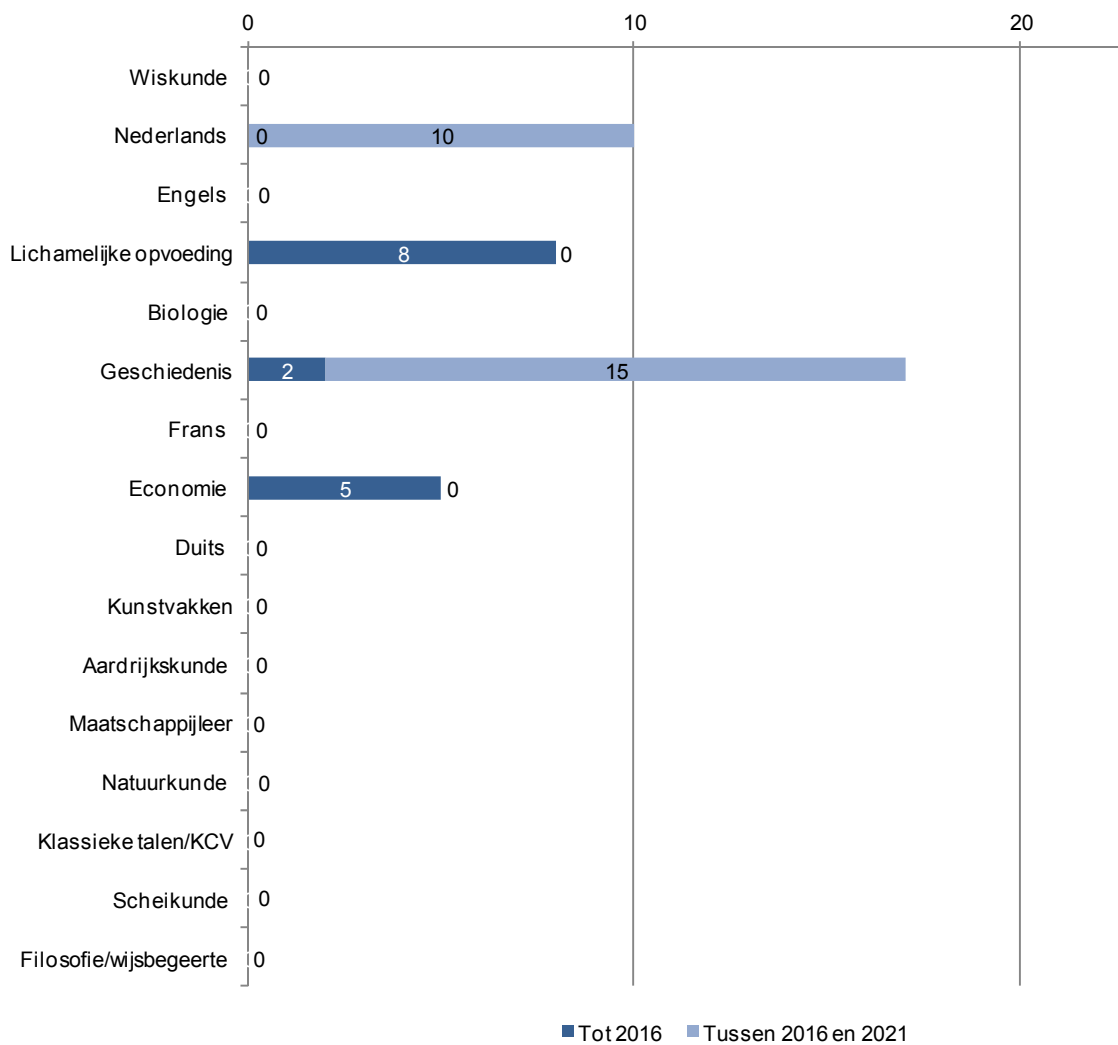
Tabel D1 Gegeven aantal klokuren per vak, naar leeftijd. 25 meest gegeven vakken, gemeente Dronten (n=2 scholen/vestigingen)

Vak	Aantal klokuren					Totaal
	Jonger dan 30	30-54 jaar	55-59 jaar	60-64 jaar	Met pensioen	
Nederlands	0	79	44	0	0	3972
Wiskunde	3	105	15	0	0	123
Engels	31	53	21	0	0	123
Lichamelijke opvoeding	60	0	3	20	0	105
Biologie	0	43	0	15	0	83
Geschiedenis	0	37	17	2	0	58
Frans	10	35	10	0	0	56
Economie	0	26	20	5	0	55
Duits	0	33	13	5	0	51
Kunstvakken	25	26	0	0	0	51
Aardrijkskunde	12	37	0	0	0	51
Verzorging	5	12	19	0	0	49
Techniek vmbo/pro	3	15	14	0	0	36
Techniek	7	24	0	0	0	32
Maatschappijleer	14	9	0	0	0	31
Natuurkunde/ scheikunde (NASK)	13	7	3	0	0	23
Informatiekunde/ ICT-vakken	0	22	0	0	0	23
Natuurkunde	7	13	2	0	0	22
Scheikunde	0	20	0	0	0	22
Handel en administratie	0	20	0	0	0	20
Klassieke talen/KCV	0	19	0	0	0	20
Mens en maatschappij vmbo	3	11	0	0	0	19
Filosofie/wijsbegeerte	0	13	0	0	0	14
Management en organisatie	0	9	0	3	0	13
Mens en natuur vmbo	0	12	0	0	0	12

Figuur D2 Leeftijdverdeling van docenten per vak, gemeten in aantal gegeven uren, gemeente Dronten (n=2 scholen/vestigingen)

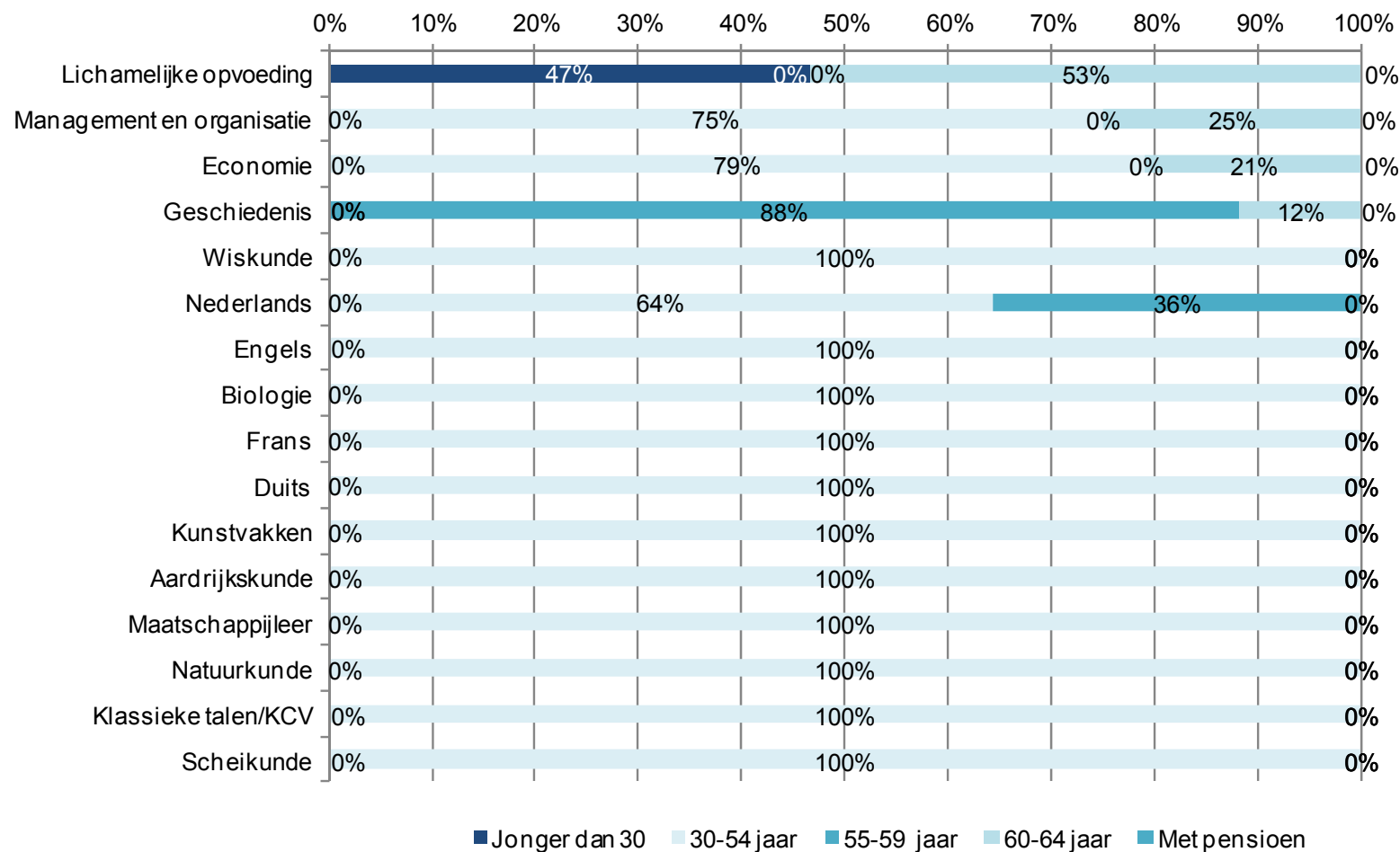
Figuur D3 Aantal te vervangen eerstegraads klokuren binnen vijf en tien jaar, gemeente Dronten (n=2 scholen/vestigingen)

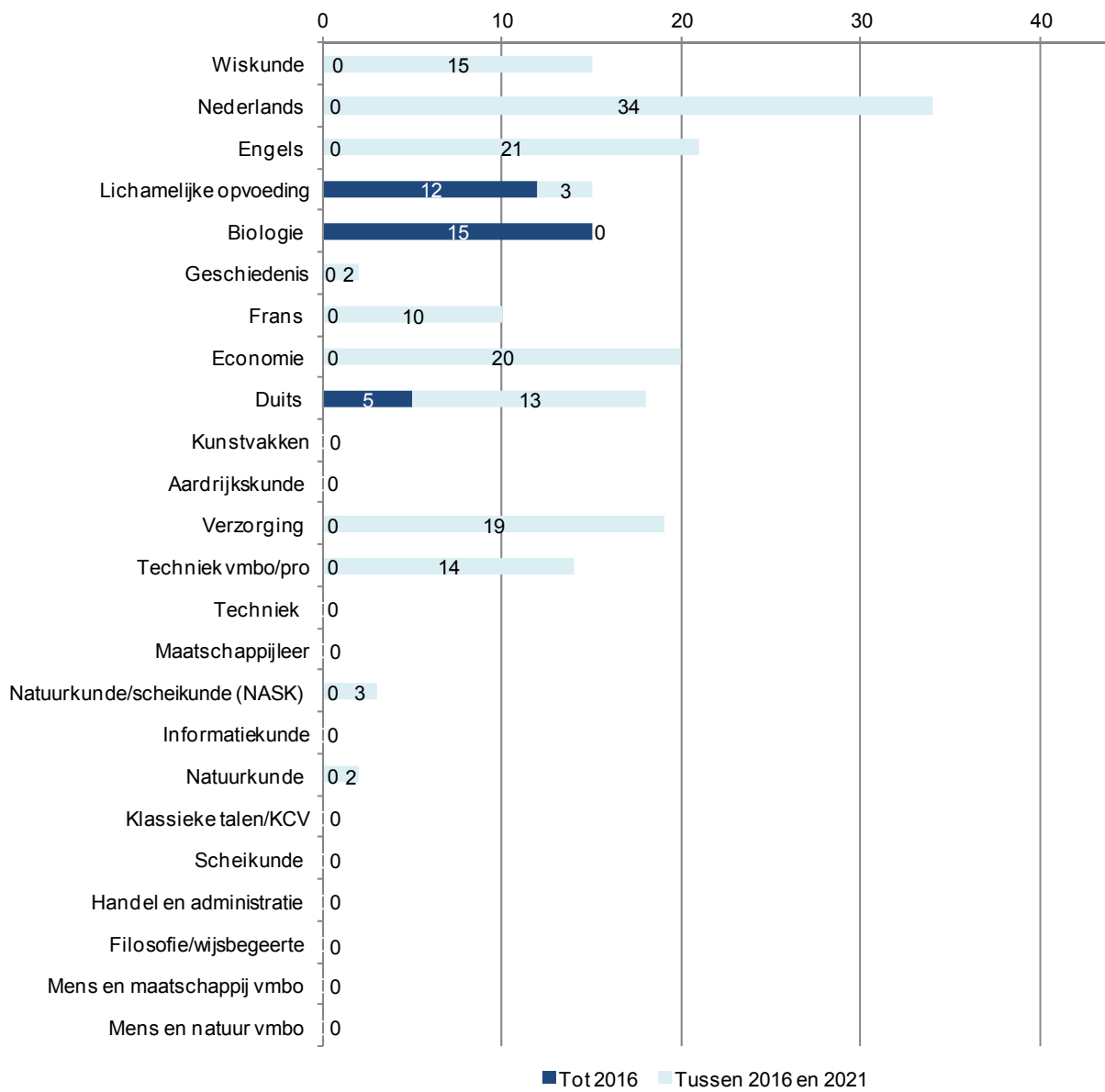
Tabel D2 Gegeven aantal eerstegraads klokuren per vak, naar leeftijd, gemeente Dronten (n=2 scholen/vestigingen)

Vak	Aantal klokuren					Totaal
	Jonger dan 30	30-54 jaar	55-59 jaar	60-64 jaar	Met pensioen	
Wiskunde	0	33	0	0	0	33
Nederlands	0	18	10	0	0	28
Engels	0	24	0	0	0	24
Lichamelijke opvoeding	7	0	0	8	0	15
Biologie	0	13	0	0	0	13
Geschiedenis	0	0	15	2	0	17
Frans	0	11	0	0	0	11
Economie	0	19	0	5	0	24
Duits	0	16	0	0	0	16
Kunstvakken	0	3	0	0	0	3
Aardrijkskunde	0	21	0	0	0	21
Maatschappijleer	0	5	0	0	0	5
Natuurkunde	0	13	0	0	0	13
Klassieke talen/KCV	0	7	0	0	0	7
Scheikunde	0	12	0	0	0	12
Filosofie/wijsbegeerte	0	12	0	0	0	12

Figuur D4 Leeftijdsverdeling van docenten per vak, gemeten in aantal gegeven eerstegraads uren, gemeente Dronten (n=2 scholen/vestigingen)

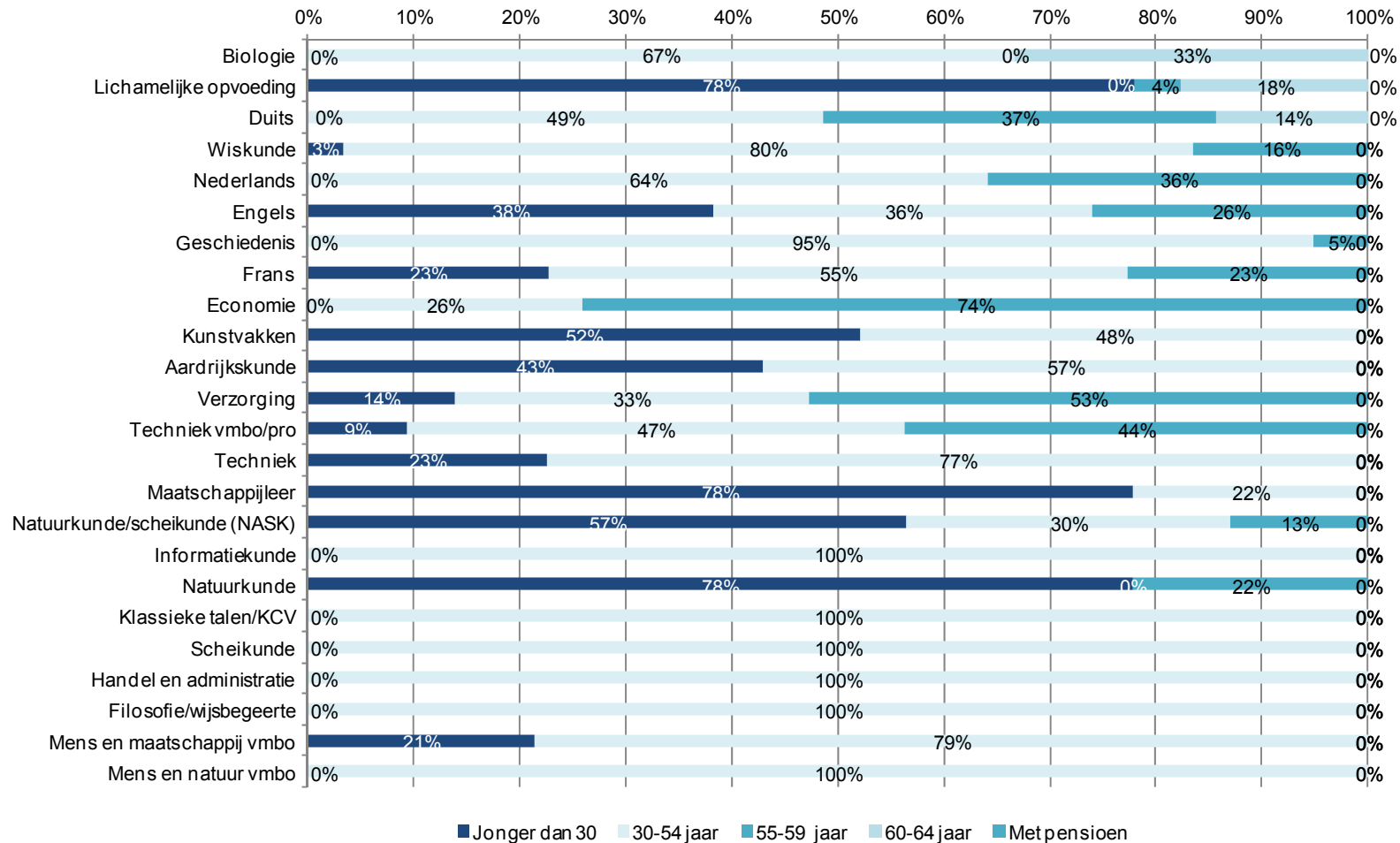
Figuur D5 Aantal te vervangen tweedegraads klokuren binnen vijf en tien jaar, gemeente Dronten (n=2 scholen/vestigingen)

Tabel D3 Gegeven aantal tweedegraads klokuren per vak, naar leeftijd. 25 meest gegeven vakken, gemeente Dronten (n=2 scholen/ vestigingen)

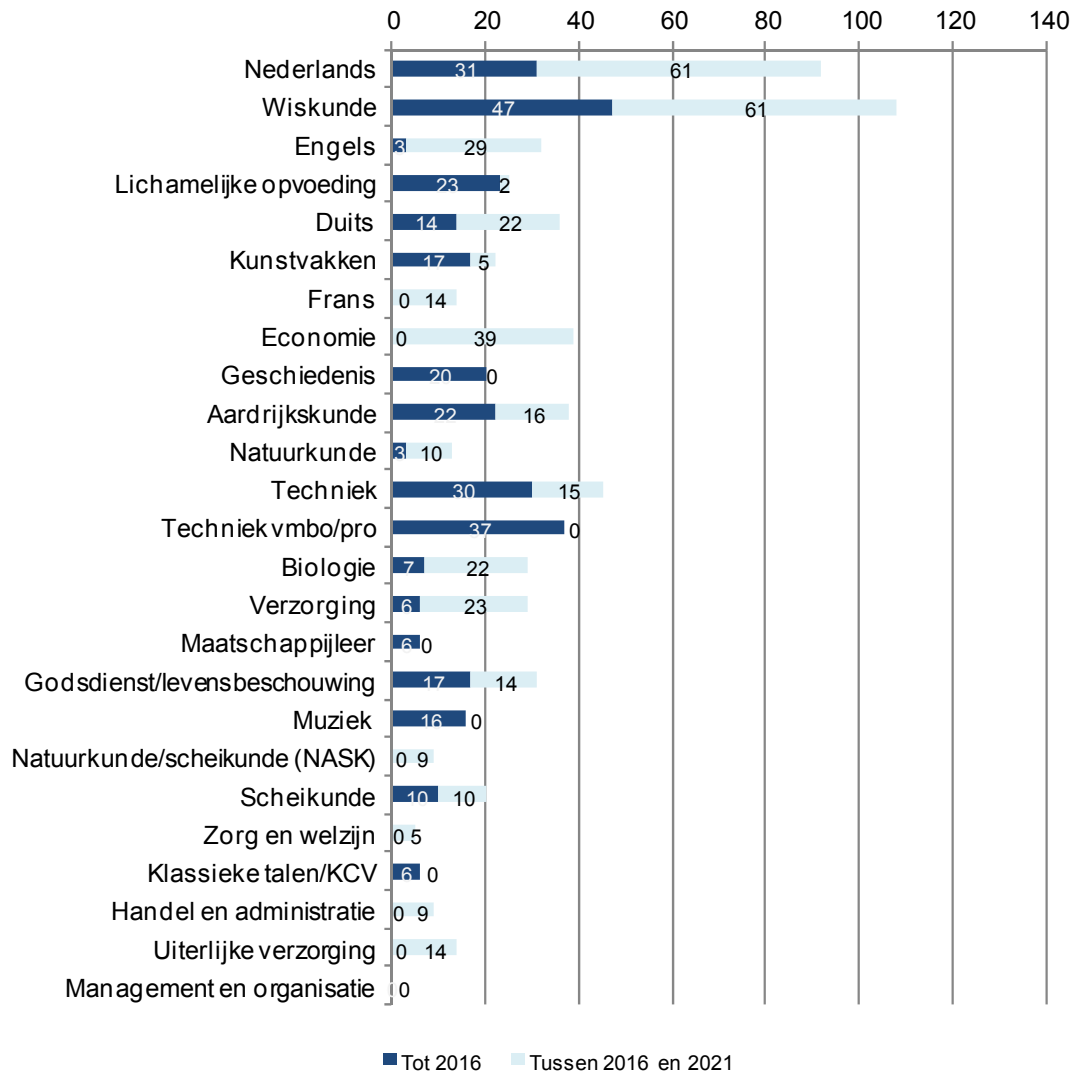
Vak	Aantal klokuren					Totaal
	Jonger dan 30	30-54 jaar	55-59 jaar	60-64 jaar	Met pensioen	
Wiskunde	3	73	15	0	0	91
Nederlands	0	61	34	0	0	95
Engels	31	29	21	0	0	81
Lichamelijke opvoeding	53	0	3	12	0	68
Biologie	0	30	0	15	0	45
Geschiedenis	0	37	2	0	0	39
Frans	10	24	10	0	0	44
Economie	0	7	20	0	0	27
Duits	0	17	13	5	0	35
Kunstvakken	25	23	0	0	0	48
Aardrijkskunde	12	16	0	0	0	28
Verzorging	5	12	19	0	0	36
Techniek vmbo/pro	3	15	14	0	0	32
Techniek	7	24	0	0	0	31
Maatschappijleer	14	4	0	0	0	18
Natuurkunde/ scheikunde (NASK)	13	7	3	0	0	23
Informatiekunde	0	22	0	0	0	22
Natuurkunde	7	0	2	0	0	9
Klassieke talen/KCV	0	13	0	0	0	13
Scheikunde	0	8	0	0	0	8
Handel en administratie	0	20	0	0	0	20
Filosofie/wijsbegeerte	0	2	0	0	0	2
Mens en maatschappij vmbo	3	11	0	0	0	14
Mens en natuur vmbo	0	12	0	0	0	12

Figuur D6 Leeftijdsverdeling van docenten per vak, gemeten in aantal gegeven tweedegraads uren, gemeente Dronten (n=2 scholen/vestigingen)

NOORDOOSTPOLDER

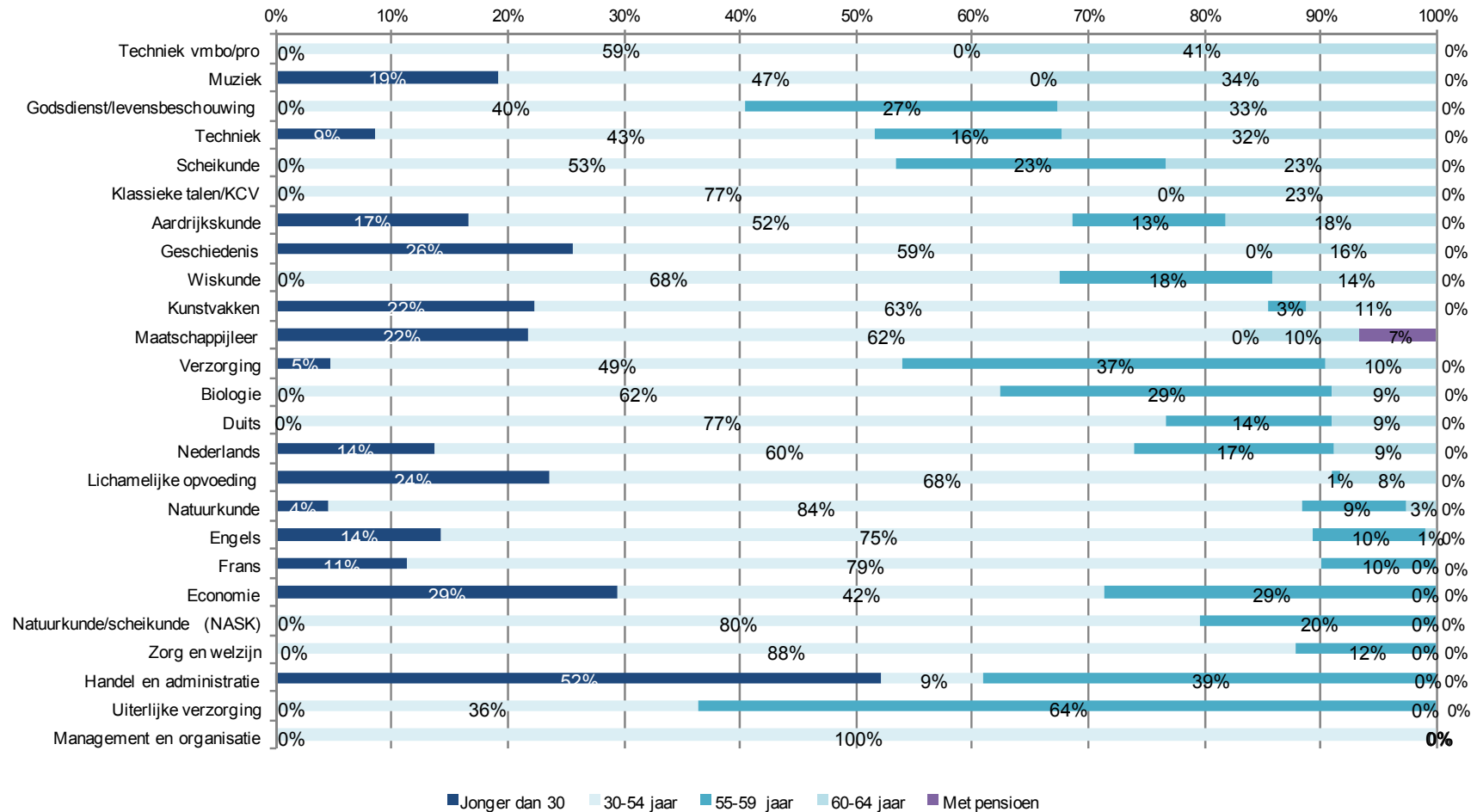
Figuur N1 Aantal te vervangen klokuren binnen vijf en tien jaar, gemeente Noordoostpolder (n=2 scholen/vestigingen)

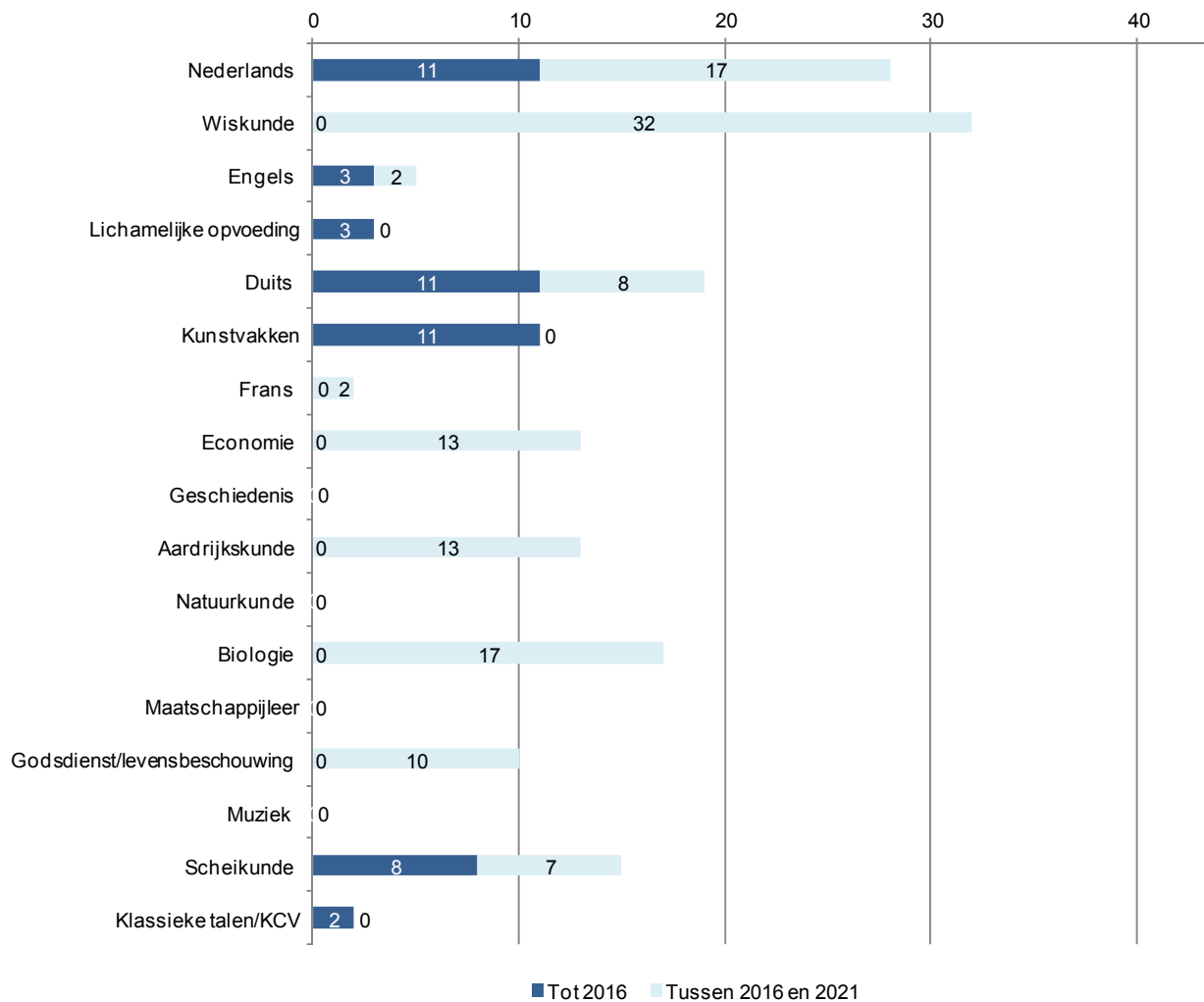
Tabel N1 Gegeven aantal klokuren per vak, naar leeftijd. 25 meest gegeven vakken, gemeente Noordoostpolder (n=2 scholen/vestigingen)

Vak	Aantal klokuren					Totaal
	Jonger dan 30	30-54 jaar	55-59 jaar	60-64 jaar	Met pensioen	
Nederlands	48	212	61	31	0	352
Wiskunde	0	225	61	47	0	333
Engels	43	226	29	3	0	301
Lichamelijke opvoeding	66	189	2	23	0	280
Duits	0	119	22	14	0	155
Kunsvakken	34	96	5	17	0	152
Frans	16	112	14	0	0	142
Economie	40	57	39	0	0	136
Geschiedenis	33	76	0	20	0	129
Aardrijkskunde	20	63	16	22	0	121
Natuurkunde	5	95	10	3	0	113
Techniek	8	40	15	30	0	93
Techniek vmbo/pro	0	54	0	37	0	91
Biologie	0	48	22	7	0	77
Verzorging	3	31	23	6	0	63
Maatschappijleer	13	37	0	6	4	60
Godsdienst/ levensbeschouwing	0	21	14	17	0	52
Muziek	9	22	0	16	0	47
Natuurkunde/ scheikunde (NASK)	0	35	9	0	0	44
Scheikunde	0	23	10	10	0	43
Zorg en welzijn	0	36	5	0	0	41
Klassieke talen/KCV	0	20	0	6	0	26
Handel en administratie	12	2	9	0	0	23
Uiterlijke verzorging	0	8	14	0	0	22
Management en organisatie	0	17	0	0	0	17

Figuur N2 Leeftijdverdeling van docenten per vak, gemeten in aantal gegeven uren, gemeente Noordoostpolder (n=2 scholen/vestigingen)

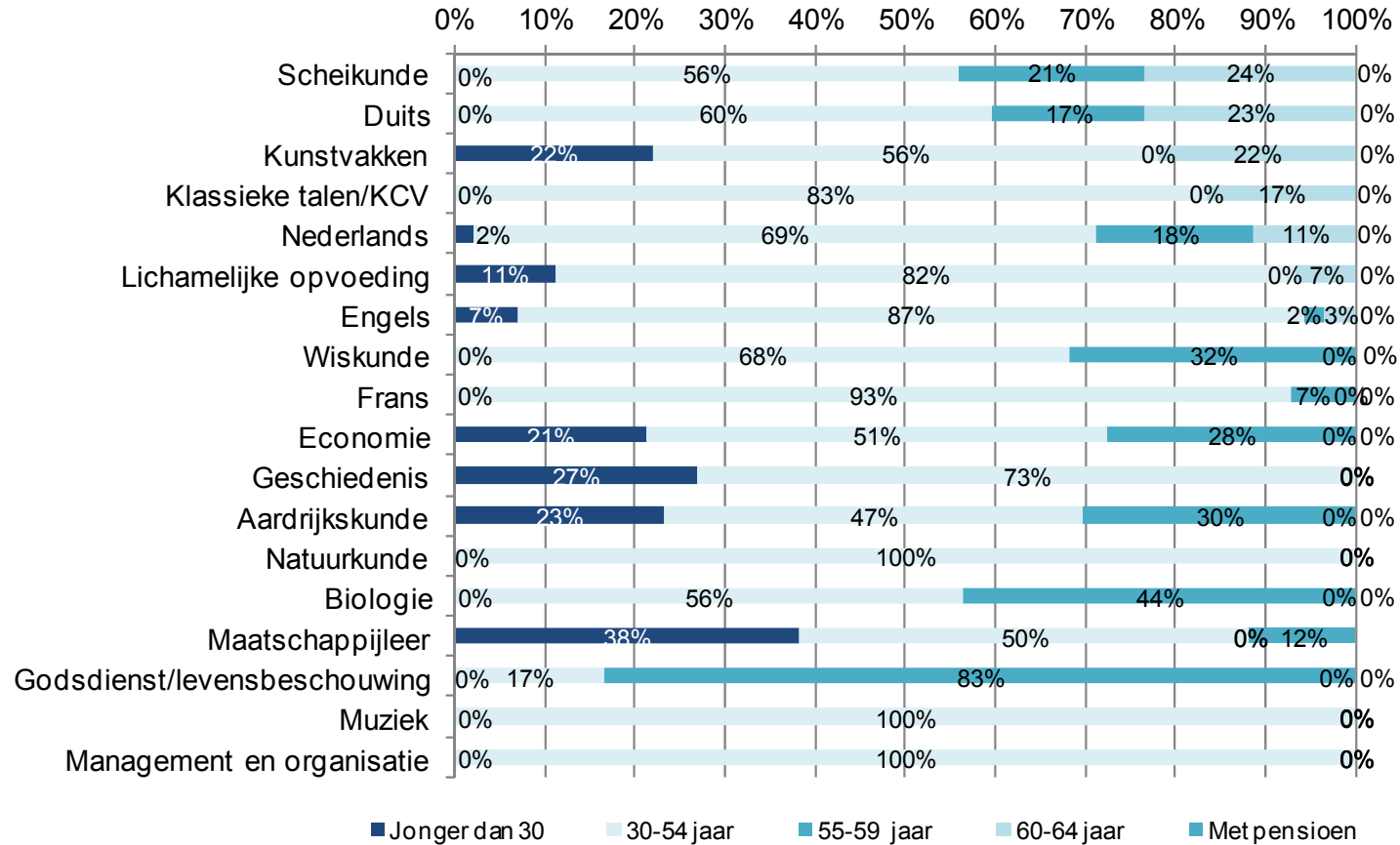
Figuur N3 Aantal te vervangen eerstegraads klokuren binnen vijf en tien jaar, gemeente Noordoostpolder (n=2 scholen/vestigingen)

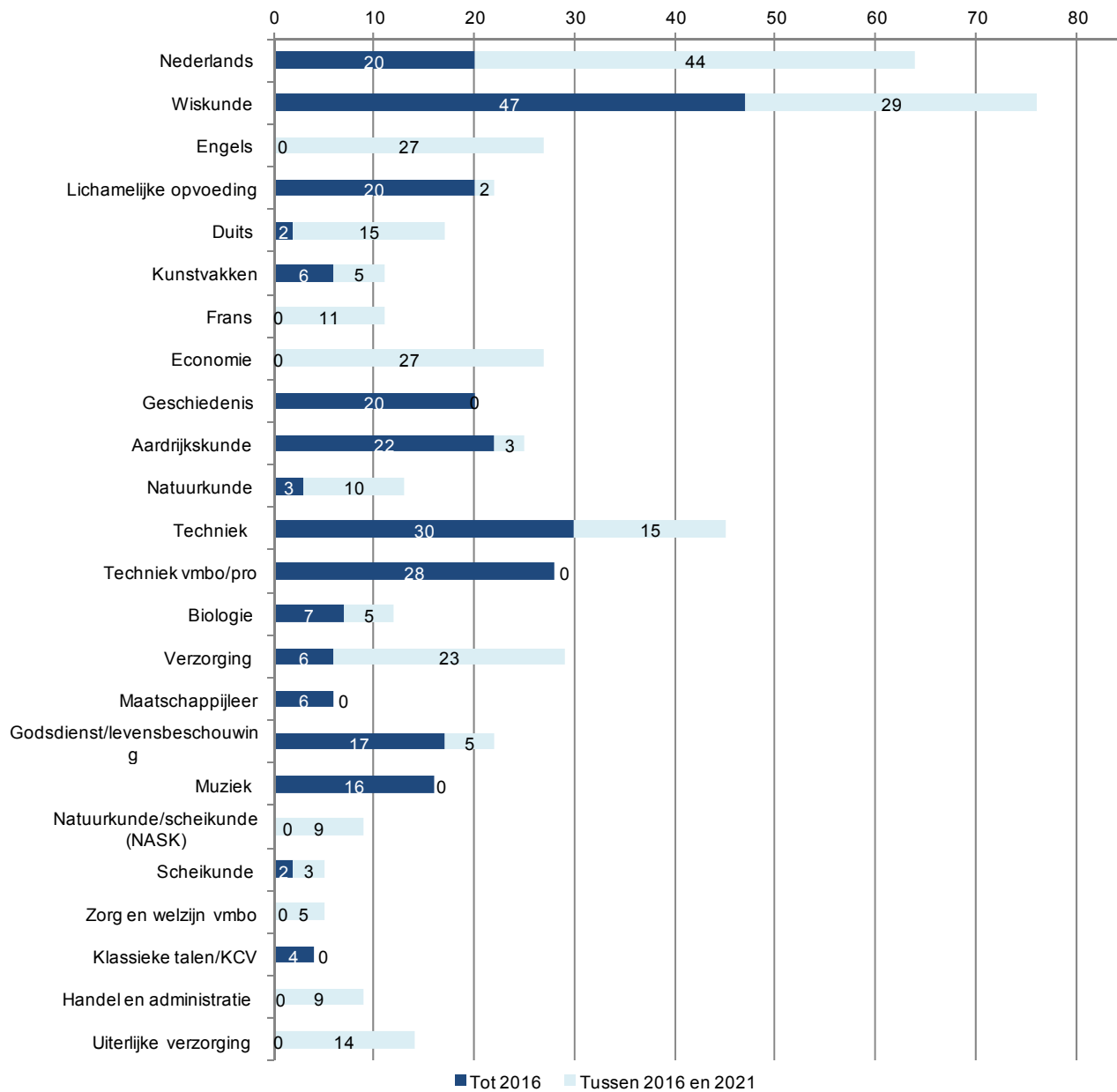
Tabel N2 Gegeven aantal eerstegraads klokuren per vak, naar leeftijd, gemeente Noordoostpolder (n=2 scholen/vestigingen)

Vak	Aantal klokuren					Totaal
	Jonger dan 30	30-54 jaar	55-59 jaar	60-64 jaar	Met pensioen	
Nederlands	2	67	17	11	0	97
Wiskunde	0	69	32	0	0	101
Engels	6	76	2	3	0	87
Lichamelijke opvoeding	5	37	0	3	0	45
Duits	0	28	8	11	0	47
Kunsvakken	11	28	0	11	0	50
Frans	0	26	2	0	0	28
Economie	10	24	13	0	0	47
Geschiedenis	14	38	0	0	0	52
Aardrijkskunde	10	20	13	0	0	43
Natuurkunde	0	36	0	0	0	36
Biologie	0	22	17	0	0	39
Maatschappijleer	13	17	0	0	4	34
Godsdienst/ levensbeschouwing	0	2	10	0	0	12
Muziek	0	3	0	0	0	3
Scheikunde	0	19	7	8	0	34
Klassieke talen/KCV	0	10	0	2	0	12
Management en organisatie	0	17	0	0	0	17

Figuur N4 Leeftijdverdeling van docenten per vak, gemeten in aantal gegeven eerstegraads klokuren, gemeente Noordoostpolder (n=2 scholen/vestigingen)

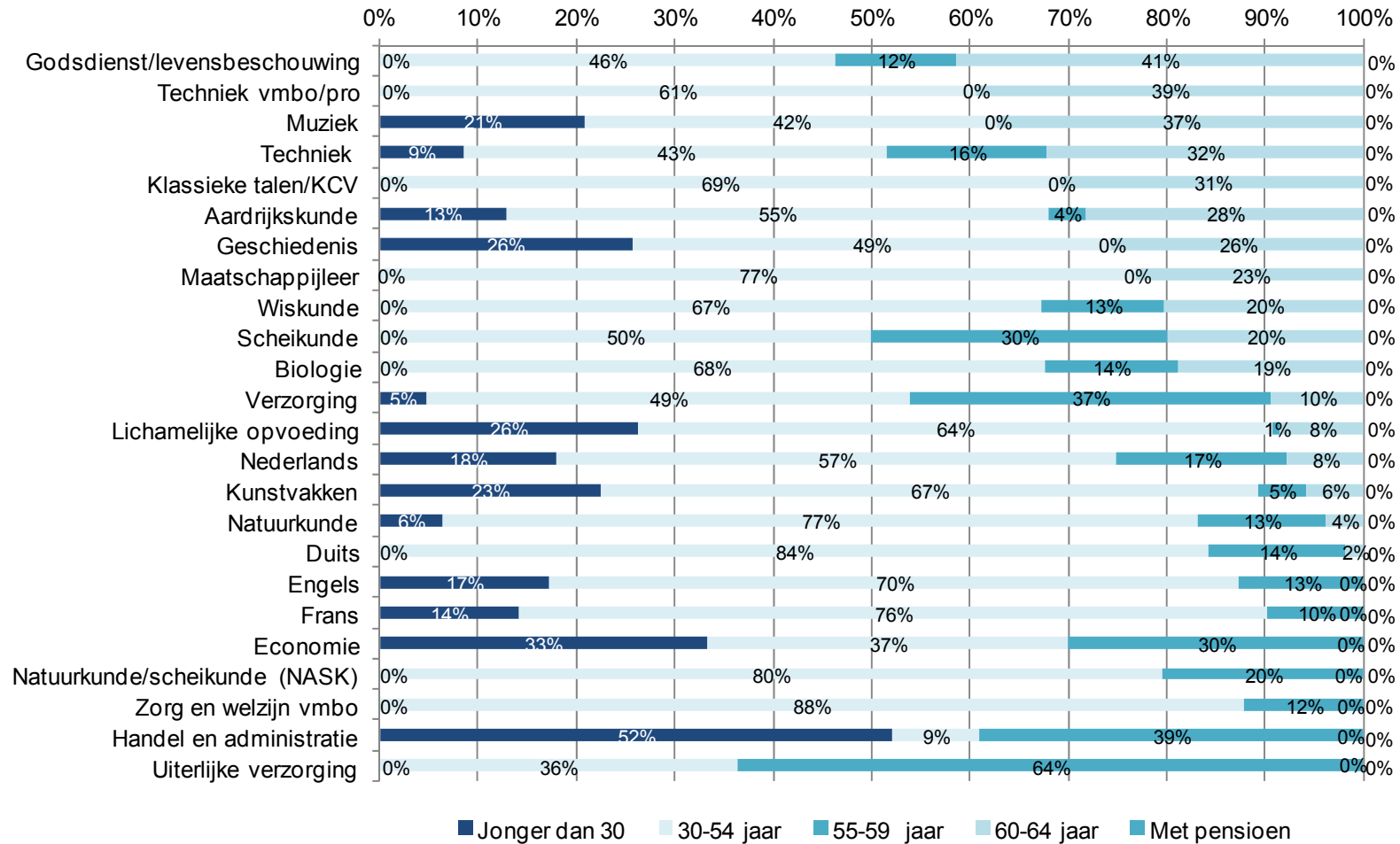
Figuur N5 Aantal te vervangen tweedegraads klokuren binnen vijf en tien jaar, gemeente Noordoostpolder (n=2 scholen/vestigingen)

Tabel N3 Gegeven aantal tweedegraads klokuren per vak, naar leeftijd, 25 meest gegeven vakken, gemeente Noordoostpolder (n=2 scholen/ vestigingen)

Vak	Aantal klokuren					Totaal
	Jonger dan 30	30-54 jaar	55-59 jaar	60-64 jaar	Met pensioen	
Nederlands	46	145	44	20	0	255
Wiskunde	0	156	29	47	0	232
Engels	37	150	27	0	0	214
Lichamelijke opvoeding	62	152	2	20	0	236
Duits	0	91	15	2	0	108
Kunstvakken	23	68	5	6	0	102
Frans	16	86	11	0	0	113
Economie	30	33	27	0	0	90
Geschiedenis	20	38	0	20	0	78
Aardrijkskunde	10	43	3	22	0	78
Natuurkunde	5	59	10	3	0	77
Techniek	8	40	15	30	0	93
Techniek vmbo/pro	0	43	0	28	0	71
Biologie	0	25	5	7	0	37
Verzorging	3	31	23	6	0	63
Maatschappijleer	0	20	0	6	0	26
Godsdienst/ levensbeschouwing	0	19	5	17	0	41
Muziek	9	18	0	16	0	43
Natuurkunde/s cheikunde (NASK)	0	35	9	0	0	44
Scheikunde	0	5	3	2	0	10
Zorg en welzijn vmbo	0	36	5	0	0	41
Klassieke talen/KCV	0	9	0	4	0	13
Handel en administratie	12	2	9	0	0	23
Uiterlijke verzorging	0	8	14	0	0	22

Figuur N6 Leeftijdsverdeling van docenten per vak, gemeten in aantal gegeven tweedegraads klokuren, gemeente Noordoostpolder (n=2 scholen/vestigingen)

Regioplan Beleidsonderzoek

Nieuwezijds Voorburgwal 35

1012 RD Amsterdam

T 020 531 531 5

F 020 626 519 9

E info@regioplan.nl

I www.regioplan.nl